СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XCIII. Ч. 242. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 19-го ГРУДНЯ 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 19, 1986 No. 242. VOL. XCIII.

Пам'ятайте про Україну!

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ АНАЛІЗУЄ СПРАВУ І. ДЕМ'ЯНЮКА

Вашінгтон (Н. Н.). — Журнал „Інсайт" з 10-го листопада 1986 року у статті пера Мейлса Каннінггема приносить обширну прихильну опінію про ув'язненого Івана Дем'янюка, якого мають судити за здогадані злочини в 1942-43 роках. Стаття явно критикує ОСІ за різні неподобства. В статті предложено теж й частину копії виказки обвинуваченого.

Вже сам Каннінггем вказує на нестислості відносно росту І. Дем'янюка. В 1942 році, коли видано виказку, зріст особи подано на 175 цм. (5'8"). Насьогодні, 65-річна людина є ростом 181 цм. (6'1"). Відповідаючи на контроверсію, бюро ОСІ мало твердити, що обвинувачений, на той час 22-річний мужчина, „ще був в стадії росту". Треба поважно сумніватись чи біологічно це можливо, беручи до уваги нестатки военного стану й згодом поневіряння у таборах полонених.

Закрученою є і дата народження. Каннінггем подає 20-го квітня 1920 року, коли виказка подає 3-го квітня 1920 року.

Найбільш неясною позицією є місце народження: в оригіналі написано „Дубої Махарівці" (Запорізька область). Приглядаючись до семантики тої назви, виникають два сумніви: що це таке „Дубої" і звідкіля взялися в Запорізькій області Махарівці.

Закінчення назв на -івці — це типово західньо-українські назви, або навіть Правобережної України, як околиць давнього поселення. Запорізька область почала заселюватись щойно в половині XVIII століття. Заселювали її пришельці Полтавщини, Харківщини, середнього Подніпров'я, аж ніяк Західньої України.

Книжка „Українська РСР: Адміністративно-територіяльний поділ" (Київ, 1973) подає всі села областей України у їх теперішньому звучанні. Села на ім'я Махарівці немає в цілій Україні. Є у Вінницькій області села Дубові Махаринці і Махаринці, обидва в Козятинському районі. В Запорізькій області знайдено такі (подібні) назви: Дубовий Гай (Новомиколаївський район) і Дубове (Куйбишевський район, кол. Царе-костантинівка). На всіх 1,096 осель області довелось знайти єдине село Гильці у Пологівському районі, всі інші мають закінчення на -івка, -ове чи -еве, або нові назви совєтського походження.

Похоронні відправи за св. п. А. Р. Стефанюка відбудуться в кінці цього тижня

Джерзі Сиτі, Н. Дж. — Як уже було повідомлено у вівтірковому числі „Свободи" із 16-го грудня ц.р. — у суботу, 13-го грудня ц.р., проживши 35 літ, трагічно загинув у Сеулі, Південна Корея, св. п. інж. Андрій Стефанюк.

Похоронні відправи — Панахида за св. п. Андрія Стефанюка відбудеться у п'ятницю 19-го грудня ц.р., о год. 7:30 вечора, у похоронному заведенні Литвин і Литвин, у Юніон при 1600 Стайвесант авеню; Заупокійна Служба Божа буде відправлена в суботу, 20-го грудня о год. 9:30 ранку, в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. Відтак похоронна автокада супроводитиме Покійного на Український Католицький Цвинтар св. Духа в Гемптонбургу, Н.Й.

СВ. МИКОЛАЙ І РІЗДВЯНИЙ БАЗАР

Ню Йорк. — Місцева Станична Старшина повідомляє, що в суботу, 20-го грудня, ц.р., о год. 2-ій по полудні до пластової домівки загостить Св. Миколай. Рівночасно відбудеться Різдвяний ярмарок пластового юнацтва. Небесна канцелярія буде відкрита в Пластовому Домі від год. 9:15 ранку. Гостину Св. Миколая спонзорує 450-ий Пластовий Відділ УНСоюзу

У Ню Йорку вшановано М. Грушевського

Ню Йорк. — Михайло Грушевський, про якого Енциклопедія Українознавства пише: „великий український історик, визначний організатор української науки, політичний діяч і публіцист", а відтак — перший виборний президент Української Народної Республіки, народився 29-го вересня року 1866 року і помер 24-го листопада 1934 року.

Три найповажніші наукові установи — Наукове Товариство ім. Шевченка, Українська Вільна Академія Наук в ЗСА і Український Науковий Інститут Гарвардського Університету, з ініціятиви НТШ і в його домівці влаштували наукову конференцію у честь М. Грушевського в суботу, 13-го грудня ц.р.

Програмою керував представник УВАН проф. Ярослав Білінський. Перший доповідач, проф. Ярослав Пеленський, представник УВАН, доповідав на тему „Суспільно-політичні ідеї М. Грушевського".

М. Грушевський, який став професором історії у львівському університеті в 1894 році, був характеризований, як людина „поміркованих" поглядів. Спершу прихильник українського народовецького руху і його еманації у постаті Національно-Демократичної Партії, який, як голова НТШ мав застереження, чи приймати до співпраці Івана Франка, що мав марку „соціяліста" і „радикала", еволюціонував у напрямку до соціялізму і тісно співпрацював з Франком. Після революції в Росії 1905 року займався проблемою державного устрою і сам склав проєкт конституції, при чому поручав федеративний устрій із пропорційним критерієм у виборах. Тільки згодом еволюціонував від федералізму до самостійництва України. Він хитався між реалізмом та утопізмом. Федералізм уявляв собі, як свобідну злуку всіх держав світу. М. Грушевський був співавтором IV Універсалу разом із соціялістами Винниченком і Шаповалом.

Наступний доповідач, проф. Омелян Пріцак, професор катедри історії ім. М. Грушевського і директор УНІГУ, доповідав про „Грушевського у Львові". Грушевський провів у Львові 20 літ свого життя. У Києві не було для нього місця, як для „мазепинця", тому не міг стати наступником проф. Володимира Антоновича, який поручив Грушевського на катедру у Львові. Але Грушевський не хотів приймати австрійське громадянство і як громадянин Росії не міг стати послом до віденського парляменту чи галицького сойму, де був би набрався політичного досвіду. У Львові не було тоді накового авторитету і таким авторитетом став Грушевський. Він має велику історичну заслугу і введенні в науку української літературної мови. Він підніс теж науковий рівень НТШ, увівши в діяльність НТШ науковий критерій.

(Закінчення на стор. 7)

У Торонто протестували проти культобміну

Торонто. — У торонтонській щоденній пресі широко коментовано контроверсійне рішення дирекції відомої середньої школи Гамберсайд запросити на дискусію до найвищих кляс чотирьох совєтських чиновників із Волгограду для „кращого розуміння" поміж тими двома містами.

Ініціятива до запрошення вийшла від окремого комітету співжиття поміж Волгоградом і Торонто, який був заложений прогресивними елементами в часі Другої світової війни.

Довідавшись про те, що такі совєтські пропагандисти мають говорити про мирові відносини поміж Канадою і СССР перед молоддю на спеціяльному засіданні місцевої Шкільної Ради виступив з протестом українець, шкільний радний Олександер Чумак, який вніс формальний протест. Після чотиригодинної гарячої дискусії Рада однак дала дозвіл на такі відвідини в школі і це рішення схвалив щоденник „Ґлоб енд Мейл" у редакційній статті п. н. „Застосування свободи".

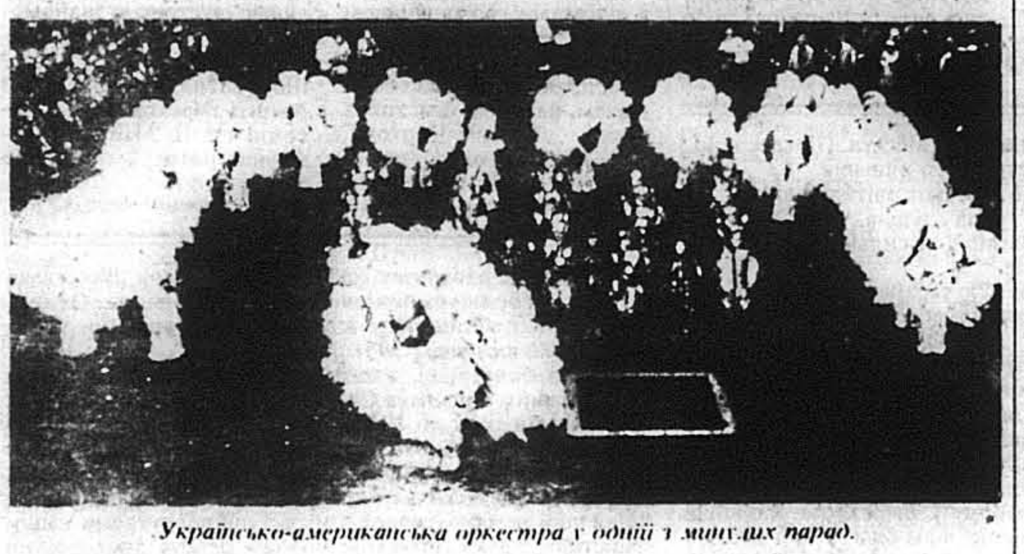
Слід відмітити, що в цій дільниці Торонто, де знаходиться школа Гамберсайд, живе багато українців та інших народів із Східньої Европи. Тому у протестаційну акцію включилися різні групи, а у демонстрації і пікетуванні біля школи в часі відвідин брали участь члени різних організацій, як також молодь з Пласту, СУМ, ТУСМ та студенти школи Гамберсайд і університету. Також колишні учні цієї школи численно підписали протестаційного листа до дирекції школи на руки директора Карла Едера, якого в цілости помістив торонтонський щоденник „Торонто Стар".

У щоденнику „Ґлоб енд Мейл", крім інформацій про відвідини совєтської делеґації та редакційної статті, вміщено два коментарі Джана Сувелла на цю тему. В першій автор описав полуденок, який влаштувала управа міста Торонто для совєтських представників Волгограду, і підкреслив „приязну атмосферу" та дальше стремління до співпраці поміж тими двома містами.

У другому репортажі, Дж Сувелл описав відвідини чотирьох совєтських представників у совєтській школі під промовистим заголовком „Сесія у школі не переконала нікого". Він підкреслив, що дуже загальникові та чемностеві промови совєтських представників перед вщерть виповненою залою

(Закінчення на стор. 7)

Українсько-американська оркестра знов виступить у новорічній параді

Українсько-американська оркестра у одній з минулих парад.

Філядельфія (І.Д.) — На новий 1987 рік вже 41-ий раз буде маршувати українсько-американська новорічна оркестра Брод вулицею у Філядельфії в т.зв. „Маммерс Парейд". В цьогорічній параді в колоні інших оркестр українська оркестра буде 17-та у черзі. При великій рекламі преси й телевізії українське ім'я буде широко популяризоване.

Цьогорічні строї оркестри гарно пошиті і стосуються теми „Неймс оф леймс". Управа й усі члени оркестри підготовляються інтенсивно до виступу на Новий рік. Музика і вправи йдуть під зарядом фахівців під головством капітана Івана Томсона. Головою оркестри є Григорій Кореско.

Нагороди, які одержують окремі оркестри після паради, не вистачають на покриття коштів костюмів, тому Управа оркестри звертається до української громади, взаміну за рекляму українського імени, помогти оркестрі фінансово. Пожертви можна надсилати до: Ukrainian-American String Band, P.O. Box 41985, Philadelphia, Pa. 19101.

Управа заохочує всіх ставати членами-прихильниками оркестри, а тих, хто грає на якомусь музичному інструменті, прийти на проби, які відбуваються кожного понеділка о год. 8-ій вечора в залі Columbia Social Club, 3529 Almond St., Philadelphia (betw. Tioga and Venango Sts.). Ця заслужена музична одиниця кожного року пригадує всім, хто безпосередньо буває на параді або слідкує за нею на телевізії й читає пресу, що є у світі Україна.

Управа оркестри з нагоди Різдва Христового й Нового року передає щирі побажання всім українцям і прихильникам і дякує за дотеперішню підтримку як фінансову, так і моральну, і просить усіх українців Філядельфії й околиці в цей святковий час далі підтримувати її працю, щоб вона могла і на майбутнє виступати на Новий рік і при інших нагодах для рекламі українського імени.

Додаткові інформації можна одержати від Георгія Кореско, тел.: 275-5157, або Івана Бариляка, тел.: 744-5738.

М. ҐОРБАЧОВ ПРОДОВЖУЄ ЧИСТКУ БРЕЖНЄВЦІВ

Москва. — Продовжуючи консолідувати біля себе своїх прихильників, або невтральних, теперішній генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов продовжує викидати з провідних місць в компартії приятелів колишнього совєтського лідера Леоніда Брежнєва.

Наглядним прикладом такої тактики є звільнення з посту першого секретаря Казахстану, центрально-азійської республіки казахів, які ще донедавна вживали вперто туркську мову, Дінмухаммеда Ахмедовича Кунаєва, який вірно служив Москві в Казахстані понад 25 років. Більши того, перший раз в історії цієї республіки місцевого першого секретаря, казаха, замінив чистокровний росіянин 59-річний Ґеннадій Л. Колбін, партійний кар'єрист, який започаткував свою кар'єру в Уральському індустріяльному районі. Політичні спостерігачі звернули увагу, що багато номінованих М. Ґорбачовим на провідні становища в компартії і уряді походять з Уралу.

Звільнення Кунаєва з Політбюра, яке напевно наступить згодом, мало б доказати здібність М. Ґорбачова закінчити цілковите переформування партійного керівництва, про що він натякав ще в березні 1985 року.

До брежнєвської еліти, між іншими, належить також перший секретар Української ССР Володимир Щербицький, але він мабуть ще залишиться на свому пості з огляду на вік (Кунаєву минуло вже 74 роки) і з огляду на специфічну ситуація в Україні.

Зв'язки Кунаєва з Л. Брежнєвим фактично розпочалися ще в 1950 році під час того, як Брежнєв був назначений Політбюром на короткий час партійним лідером Казахстану, а Кунаєв був тоді головою Ради Міністрів. Патрійним шефом він став в 1960 році за ери Нікіти С. Хрущова. Л. Брежнєв назначив в 1966 році Кунаєва кандидатом в члени Політбюра, а повноважним членом цього керівного тіла в імперії він став щойно в 1971 році.

Знавці підсовєтської проблематики не виключають, що після звільнення Кунаєва, призначення на його місце росіянина і переведення чистки, яка напевно наступить пізніше, Політбюро „візьметься" до В. Щербицького, який очолює компанію в Україні від 1972 року.

Заміна першого секретаря Казахстану була проголошена офіційно пресовим агенством ТАСС. Згідно з переписом населення з 1979 року в Казахстані є тепер більше росіян: як казахстанців. Очевидно, ТАСС не згадує про поселенців інших національностей, а тим більше українців, яких режим сотнями тисяч вивозив до Казахстану. Крім того ця республіка стала полігоном совєтської наукдеарної зброї і місцем випробування нових сателітів.

У СВІТІ

ПІСЛЯ ДОВГИХ ПЕРЕГОВОРІВ представників ЗСА і Туреччини обидві країни досягли порозуміння у справі американських військових баз на турецькій території. Від імені Пентаґону новий договір підписав асистент секретаря Департаменту оборони Ричард Н. Перл. Територія Туреччини є дуже важливою для ЗСА, бо вона наближена до СССР із відтам можна вести також підслухи. Деякі американські бази розположені майже над Чорним морем. Адміністрація президента Роналда Реґена зобов'язалася продати Туреччині більше модерної зброї, бо турецька армія, не зважаючи на те, що вона є членом НТО, дуже слабо озброєна, а в багатьох військових частинах корисуються ще зброєю з Другої світової війни.

ПІСЛЯ САМОКРИТИКИ ДІЯЛЬНОСТИ комуністичної партії і уряду у В'єтнамі, яку започаткував перший секретар компартії 79-річний Тронг Чінг та виявлення багатьох недотягнень на відтинку політики й економіки, Чінґ, прем'єр-міністр Пам Ван Донґ і член Політбюра Лі Дук Ту зрезиґнували із своїх постів, відкриваючи двері для змін в компартії. Шостий з'їзд в'єтнамської компанії висловився за поправою відносин В'єтнаму з Китайською Народною Республікою. Єґор К. Лігачов, голова совєтської делеґації на з'їзді, похвалив таку пропозицію, яка, правдоподібно, вийшла із Москви, кажучи, що краща співпраця В'єтнаму з КНР поправить політичний клімат в Азії і у світі. Крім того Лігачов запевнив, що СССР й далі допомагатиме В'єтнамові чим зможе, але цю допомогу треба належно використовувати.

УРЯДОВА КОМІСІЯ У СХІДНІЙ Німеччині, яку очолював сам міністер транспортації Отто Арндт, прийшла до висновку, що причиною катастрофи совєтського пасажирського літака ТУ-134 біля східньоберлінського летовища Шенефельд, під час якої загинуло 70 осіб і тільки 12 пережили катастрофу, були самі совєтські пілоти, які, правдоподібно, зігнорували вказівки приземлення літака подані їм з контрольних веж летовища. Чорну скринку із записом капітана і пілотів віднайшли і передали в руки совєтським представникам, які, однак, не подали до загального відома змісту запису.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ, ЗГЛЯДНО його військові частини в Афганістані, тратять кожного дня один літак, або гелікоптер, на протязі останніх трьох місяців. Літаки зістрілюють антикомуністичні повстанці-муґаджедіни озброєні кращою, тобто модернішою зброєю, — заявили речники Державного департаменту ЗСА у Вашінгтоні. Ціж речники відмітили, що немає покищо жадних виглядів, що лідери СССР, які втратили в Афганістані на протязі шістьрічної війни більйони долярів, понад 30,000 вояків і масу різнородної зброї, хочуть закінчити цю, на думку військових спостерігачів, безвиглядну для них війну. Цю заяву в імені Державного департаменту склав Роберт Пек, асистент державного секретаря для справ Близького Сходу. Пек відмовився назвати роди зброї, які ЗСА висилають через Пакістан для повстанців в Афганістані.

ЄГИПЕТСЬКА ПОЛІЦІЯ і працівники державної служби безпеки заарештували 44 члени підпільної групи, яка плянувала виконати атентат на президента Госні Мубарака й інших відомих осіб, цивільних і військових, а потім перевести переворот та встановити в Єгипті комуністичну владу, — заявив кореспондентам речник міністерства внутрішніх справ, прізвище якого не подали до відома згідно з постановою уряду. За трьома провідними підпільниками розшукує поліція. Лідером цієї „революційної" організації в Єгипті є Абель-Монсім Талайма, колишній професор мистецтва в Каїрському університеті.

САНДІНІСТИ ЗВІЛЬНИЛИ Ю. ГАСЕНФАСА

Манагуа, Нікараґуа. — Як повідомила нікараґуанська амбасада у Вашінгтоні, сандіністи звільнили громадянина З'єднаних Стейтів Америки Юджіна Гасенфаса, засудженого в Нікараґуа на 30 років в'язниці, і передали його сенаторові-демократорі з Коннектикат Крістоферові Даддові.

Ю. Гасенфас у супроводі сенатора відбув на покладі американського пасажирського літака до Ґватемалі, де він правдоподібно зустрінеться з дружиною і членами родини, а звідти разом з ними прибуде до ЗСА.

Як стало відомо, К. Дадд хоче, щоб Гасенфас дав зізнання на засіданні комісій Конгресу, які розслідують іранську аферу. Літак, на покладі якого був Гасенфас, доставляв зброю і взуття нікараґуанським повстанцям-антисандіністам і був збитий 6-го жовтня.

Американця судив сандіністський „народний трибунал", створений для розгляду справ противників антикомуністичного уряду Нікараґуа. Апеляційна інстанція залишила вирок „народного трибуналу" в силі.

Речник сандіністського уряду Мануєль Еспіноза заявив, що президент Нікараґуа Данієль Ортеґа помилував Гасенфаса і це помилування є гуманним і миролюбним жестом на адресу народу З'єднаних Стейтів Америки.

Сенатор К. Дадд повідомив, що нікараґуанський президент Д. Ортеґа, з яким він зустрівся у вівторок, 16-го грудня, обіцяв надати йому можливість зустрітися з заарештованим і обвинуваченим у шпигунстві 49-річним американцем Семом Голлом, якого зловили 13 миль від Манагуа. Працівники американського консульства досі не дістали дозволу зустрітися з заарештованим.

Президент Р. Реґен має також особисті клопоти

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен, Уряд якого знаходить під обстрілом засобів масової інформації і політичних противників у зв'язку з продажею зброї, запасних частин і амуніції для Ірану та скерування фондів отриманих за цю зброю на допомогу антикомуністичних повстанців „контрас" в Нікараґуа, має ще в додатку чималі особисті клопоти здоровельного характеру.

Речники Білого Дому подали до загального відома в середу 17-го грудня, що Президент мусить піддатись операції, яка назначена вже на 5-го січня наступного року, щоб осунути докучливу простату. Операція може бути небезпечною, якщо покажеться, що ця чатина організму Р. Реґена також заатакована пістряком. Як відомо, раніше лікарі осунули ракові нарости на грубій кишці Реґена і тому існують побоювання, що одне й друге тісно пов'язане зі собою. Правда, представник Білого Дому Леррі Спіск заявив, що немає ще жадних доказів для підтримання такої теорії, але лікарі-хірурги, які переводитимуть операцію приготовляють родину і американський нарід на всі можливості.

Під час побуту у шпиталі лікарі-спеціялісти наміряються перевірити загальний стан здоров'я Президента. Р. Реґен перебуватиме у шпиталі правдоподібно цілий тиждень від 5-го до 10-го січня. Не зважаючи на оптимістичний настрій Спікса і заяву, що більшість чоловіків понад 50 років мають більші чи менші клопоти з простатою, у випадку президента Р. Реґена існує певний відсоток ризика, не з огляду на його 75 років, бо в загальному він фізично добре заправлений і має здорове серце та стабільне тиснення крови, але з причини вже існуючих ракових наростів на грубій кишці. Операцію переводитимуть у шпиталі морської фльоти у Батеста, Мерелендл. Досі Р. Реґен користувався послугою військових лікарів, але на загальну вимогу родини тим разом операцію переводитимуть два цивільні лікарі неврологи з Мейо клініки в Рочестері, Мінн.

Спікс, відповідаючи на питання кореспондентів заявив, що президент Р. Реґена не можна вважати хворою особою, бо він і далі виконує свої обов'язки в Білому Домі і допильновує усіх справ пов'язаних з постом Президента, але „ця річ є докучлива і ви про це знаєте", — заявив Спікс представникам засобів масової інформації, які домагалися деталів, але він відмовився від коментарів в цій справі.

В АМЕРИЦІ

ВИСТУПАЮЧИ В НЮ ЙОРКУ на пресовій конференції в ізраїльській місії при Організації Об'єднаних Націй, відомий правозахисник і жидівський активіст Анатолій Щаранський заявив, що в смерті Анатолія Марченка, який помер 8-го грудня в шпиталі Чистопольської в'язниці, частково винна апатія Заходу. „В моєму випадку мали місце великі кампанії в усьому світі, протести на найвищому політичному рівні і на масовому рівні, — сказав А. Щаранський. — У випадку Марченка громадська думка заходу реаґувала зовсім по-іншому, дуже мляво. І ось наслідок". Говорячи про новий стиль совєтської пропаганди, Щаранський сказав: „Замість того, щоб нічого не говорити, вони почали говорити багато, але багато брехні. Словесна завіса виявилася значно міцнішою, ніж завіса залізна. Горбачов просто краще, ніж інші знає, як скористати з демократичних інституцій Заходу".

ЖУРНАЛ „ЛАЙФ" надрукував уривки зі щоденника мультимільйонера Арманда Гаммера, відомого своїми близькими стосунками зі всіми кремлівськими лідерами, починаючи від Леніна. В цих уривках досить чітко описується роля, яку відіграв Гаммер у звільненні американського репортера Ніколаса Данілова, безпідставно заарештованого КҐБ. На прийнятті в Білому Домі 21-го вересня Гаммер з власної ініціятиви підійшов до президента Реґена і запропонував йому свої послуги як посередника для переговорів про звільнення Данілова. „Пане Президенте, — сказав Гаммер, — я маю намір відбути в Москву і зроблю все, що в моїх силах". Президент схвалив ініціятиву Гаммера і сказав, що поки Данілов перебуває у в'язниці КҐБ, не може бути і мови про зустріч на вершинах. 23-го вересня Гаммер полетів до Москви і його зразу ж прийняв Анатолій Добринін. Гаммер передав Добринінові листа для Ґорбачова, в якому містилася вимога звільнити Данілова. Наступного дня Добринін зателефонував Гаммерові і повідомив, що Горбачов наладнає непорозуміння „на користь американської сторони". 29-го вересня Данілов був звільнений.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою —
За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00 Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Проблема наслідства в сателітських країнах

Проблеми наслідства влади немає у демократичних країнах, бо там конституція нормує термін виборів і тільки суперницькі політичні партії турбуються вислідом виборів. Коли Френклін Д. Рузвелт кандидував чотири разів і його раз-у-раз вибирали, окремий конституційний Додаток обмежив час урядування Президента до двох чотирирічних каденцій. Демократія боїться „засидження" будь-якого президента у Білому Домі, бо воно загрожує народженням амбіції бути президентом до самої своєї смерти, що вже пахне диктатурою. Але в комуністичних державах існує власне диктатура монопольної партії, що її генеральний секретар стає носієм влади до самої своєї смерти. Тільки у Польщі в наслідок тамошніх заворушень прийшло до відходу Ґомулки і Ґерека і тільки єдиний раз у СССР в наслідок палатної революції позбавлено влади Нікіту Хрущова, на місце якого прийшов Леонід Брежнєв, який завернув до сталінізму.

Тепер склалося так, що в шістьох комуністичних сателітських країнах Европи генеральними секретарями тамошніх компартій, себто диктаторами даних країн, є люди понад 70 років. Воно автоматично актуалізує питання, хто прийде після них, і це питання хвилює тамошніх комуністів, бо ні в одній з отих сателітських країн немає людини, яка користувалась би популярністю не то в народі, а в самій партії. Найбільш характеристичною рисою комуністичного режиму є — поруч із всевладою поліції — сірина життя. І партійно-комуністичне членство у комуністичних державах поза СССР відзначається сіриною. Одно певне, а саме, що прийде хтось із молодшої ґенерації. Західні обсерватори в тих країнах передбачають, що ті молодші віком комуністичні вожді будуть більшими прагматиками і меншими фанатиками марксизму як теперішні старі віком володарі. Вказує на це існуюча в усіх комуністичних країнах Европи, за вийнятком одної Східньої Німеччини, гостра економічна криза. Коли молодший за своїх попередників Міхаїл Ґорбачов започаткував реформи, які трішки відступили від принципу централізації в руках державно-партійного апарату всієї продукції і розподілу, то не є виключене, що таке станеться також в комуністичних країнах, які в більшій чи меншій мірі залежні від Москви.

Кремлівським володарям залежить на політичній стабілізації і тому вони будуть намагатися протидіяти відродженню тієї течії, що її речником був чеський діяч Александер Дубчек, який бажав для Чехо-Словаччини „комунізму з людським обличчям". Наставлений совєтськими окупантами Чехо-Словаччини Ґустав Гусак позбавив владу в ЧСР „людського обличчя" і він зненавиджений широкими колами населення не менше, як Войцєх Ярузельський в Польщі, чи Янош Кадар на Мадярщині, який завдячує свою владу совєтським танкам, що здавили революцію в Мадярщині у 1956 році. Тодішній президент ЗСА Двайт Айзенгавер виправдував згодом байдужність Америки на розпучливі заклики мадярських борців за свободу острахом, що американська інтервенція могла була довести до вибуху нової великої війни з СССР, чого Америка не хотіла.

Старим є вже також Тодор Жівков у Болгарії і Ніколае Чаушевску в Румунії. Цей останній ще розмірно найбільш унезалежнився від Москви, відмовившись — подібно, як юґославський Тіто — пристосувати бюджет своєї країни до совєтської п'ятирічки. Гусак і Кадар були свого часу також репресовані і тільки згодом регабілітовані — але це старі комуністи-марксисти. Але ніхто з тих теперішних понад 70 літніх володарів комуністичних країн в Европі поза СССР не є індивідуальністю із власними реформаторськими ідеями та відвагою. Тому не виключене, що їхні наступники з молодої ґенерації будуть керуватися бажанням заповнити порожні крамниці крамом, що примусить їх відкрити двері трохи свобіднішій продукції і торгівлі, але радикальної зміни системи не буде, поки в СССР існує кремлівська диктатура — нема шансів для ні одної з тих сателітських країн вернутися до демократичної системи. Може після смерти отих гусаків, кадарів і чаушесків прийдуть до голосу молодші і розумніші люди.

Микола Бараболяк

ДУМКИ З ПРИВОДУ ГЕЛЬСІНКСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ У ВІДНІ

Ніде правди діти: наш народ не проявляє такого відпору російському культурному імперіялізмові, яким він повинен бути в народі зі самостійницькими аспіраціями. Тому й нелегка наша роля наставати на підтримку в боротьбі з російським культурним імперіялізмом, і це ділянка де ми могли б надіятись на допомогу на міжнародному форумі, бо в нинішній міжнародній ситуації годі покладати надію на дальшейдучі наші вимоги. Американські чинники тут то там зроблять дещо і для нас, виєднають звільнення якогось дисидента (попрч жидів), але то все. Мусимо отже тямити, що — коли у виступах американських дипломатів говориться про порушення прав людини в СССР, то мається тут на тямці головно положення жидів, тієї „раси", яка так потерпіла від нацистів, і яка мнимо терпить нині в Совєтському Союзі. Коли висувається „людські" постуляти, (ось хоч би останньо на стрічі в Рейкявіку), то мається на думці головно вимогу еміграційних віз для „рефюзників". Ці „рефюзники" це наче закладники, за яких Америка готова платити досить високу ціну. Совєти свідомі того, що коли при таких нагодах як остання конференція у Відні, підносить ЗСА питання „прав людини", то це головно справа свобідного виїзду жидів до Америки.

В Америці отже від зачатків прояву ідеї боротьби за права людини глибоко вкорінений погляд, що тут йдеться головно про права жидів еміґрувати з СССР. Світ не хоче знати, що жидам у СССР великої кривди не було; навпаки, у початках революції в Росії, вони були до деякої міри упривілейованою верствою суспільства. І донині жидам льояльним до системи великої кривди нема. Переслідується там тих, хто бажає „зрадити родину" і покинути „батьківщину". Треба розуміти бажання глибоко релігійних жидів, які з духовних мотивів хотіли б доживати віку в обітованій землі, у своїй старовинній духовній батьківщині. Зрозумілі теж бажання тих ліберaлів для яких Ню Йорк є тією „обітованою землею". Нам нема причини бути наставленими негативно до тих жидів, які хочуть залишити Україну, а тих найбільше. Ми не повинні навіть думати про це, щоб і нашим братам було дозволено еміґрувати як жидам, бо нам треба держатись рідних порогів батьківщини. Нам тільки треба розуміти настанову американського Уряду, який стаючи в обороні прав людини при нагоді міжнародних конференцій, бореться головно за права жидів еміґрувати з СССР. При цій нагоді тут то там може попри жидів скористати з права еміґрувати якийсь і наш „дисидент", але не за права нашого народу заступається „зі серцем" американський Уряд. Тут покутує і далі дуже обмежене розуміння духа Деклярації про права людини з її пізнішими домовленнями, і ми мусимо бути того свідомі. Все ж ми не повинні переставати боротись за ширше розуміння концепції оборони прав людини. Коли однією з причин незаінтересування у світі нашою справою є слабкі познаки відпорности нашого народу проти російського геноциду, що світ обсервує, то такі засоби як книга Конквеста про голодомор в Україні як фільм на цю тему, є дуже успішними засобами переконувати світову опінію, про брутальність російського культурного імперіялізму, якому і найсильніші не зуміли б устоятись. Наш нарід у 1917-20 роках був щойно на провесні відродження. Важко працювати на міжнародних форумах без надії на безпосередній успіх. Але це нивка, яку треба орати! І робити це інтеліґентно і уміло зі знанням і розумінням міжнародних проблем і стосунків. Виглядає, що набираємо досвіду у цій роботі і так воно було цим разом у Відні. Радісно, що наше молоде покоління розуміє проблему, і діє відповідно.

А. Власенко-Бойцун

ДО ЗАКІНЧЕННЯ РОКУ ІВАНА ФРАНКА

„Працювать, працювать, працювати і в праці вмирати"

Наведена вище цитата характеризує найкраще надзвичайну працьовитість Великого Каменяра, що прокладав чи поширював горизонти нашого красного і наукового письменства. Його спадщина найбагатша, нараховує понад 10,000 позицій. Його подивляють не лише українці, але також і чужинці. Іван Франко став домінуючою особовістю у розвитку української літератури науки і публіцистики на переломі XIX і XX століть. Одначе його багатосторонність залишила сліди також і в інших ділянках перекладанні, мовознавстві й ономастиці. І саме про його ономастичні праці, які поклали фундамент під українське назвознавство, хочу дещо розповісти, бо про них загально знають дуже мало як в Україні так і в розсіянні. Їх „повне" видання Франкових творів з нагоди століття народин у 1956 році Академії Наук УССР у Києві, „чомусь" не помістило, хоч чільні українські назвознавці К.К. Цілуйко і М. Редько про ті праці згадували і цитували.

(Мабуть назвознавство уважають „підозрілою" наукою в Україні. У 1984 році бувши у Львові в музеї Івана Франка, я запитала добре поінформовану кандидатку наук, чи вона читала його назвознавчі праці, вона здивувалась, бо виходить, не чула про такі, а в наслідках я дістала від того дня „хоронителя", який слідкував за мною).

Іван Франко написав три назвознавчі праці: перша, „Уваги про походження назви бойки", поміщена в журналі „Життє і слово" в 1895 році, друга, „Причинки до української ономастики", друкована в „Науковому збірнику НТШ", присвяченому Михайлові Грушевському і виданому в 1906 році, і третя, „Сліди русинів у Семигороді", поміщена в науковому додатку „Учителя" в 1911 році. Всі ті студії перевидано окремою книжкою за старанням і редакцією Ярослава Рудницького у Вінніпезі, Канада в 1957 році, з чого дві без жадних змін фотопонічним способом, а тільки одну змодернізовано.

У цій статті зреферуємо студію — „Причинки до української ономастики", що стала наріжним каменем української антропоніміки. Для тієї студії використав Іван Франко такі джерела: „Судові Акти рр. 1563-66" сяноцького району, тобто території між річками Буг і Сян, на південь від лінії Львів Перемишль та „Акти С. Томашівського років 1648-1649", бо його здивувало велике „число злочинів" українського селянства.

У вступі до „причинків" Франко стверджує, що кожна людина має „товариша, що супроводить від колиски до гробової дошки, 70, 80 літ (або й більше), а якого значіння чоловік часто не знає і тому саме ім'я і прізвище — ядро' людини є важне і треба ним цікавитися та його зберігати".

Іван Франко подає короткий огляд праці В. Охримовича „Про сільські прізвища" та М.Ф. Сумцева „Малорускіе фамілійния прозванія", у яких обидва автори вказували, що селяни поруч метрикальних прізвищ, мають також прозвиська, якими прозивають їхні сусіди, звичайно, позаочні. Франко вповні погоджується з названими авторами та доповнює їхні спостереження так званими фамілійними збірними (штудерними) прізвищами, спільними для трьох чи чотирьох поколінь, які накинула польська влада.

Рівночасно Франко подає історичні причини розвитку тих прізвищ, що постали в наслідок нової чужої адміністрації на давніх ґрунтах родових дворищ. В давнину дворищем називано садибу і заорані поля, що належали даному родові, який в міру потреби поширював свої ниви, коли рід помножувався. Цей звичай заорювання нових нив задержався у віддалених комунікаційно районах аж до XYI віку.

Після ревізії в 1565-66 роках польська адміністраційна влада заборонила поширювання родових земель, а уряд передав хліборобські дворища разом із людністю польській шляхті, творячи королівські фільварки. Тоді почалося перемірювання піль і виділювання „ланів" величиною 16 морґів, що зустрічалось з протестом селян, які не хотіли погодитися з новими порядками і панщиною та ставили опір, до якого привела ліквідація дворищ, обмеження землі, панщина, приріст населення і нужда, в якій опинились, колись вільні хлібороби. Селяни часто попадали в конфлікт з новими порядками, ставали „злочинцями", а їхні перекручені прізвища вписували в судові реєстри.

З огляду на те, що польським адміністраційним урядовцям не хотілось окремо оподатковувати піль, що постійно ділились і змінювали власника (брата, сина чи зятя). Вони задержували далі прізвище діда чи прадіда, хоч на тій самій землі жило вже кілька родин. Тому ті прізвища не творились за нормами української мови, а штучно накиненим способом, Франко ділить ті збірні прізвища на три групи:

Перша група: а) прізвища утворені від родового відмінка однини голови родини (батька, діда чи найстаршого брата): Гриць Наґірного (син), Андрій Кривого (зять), Влодко Возьного (брат).

б) Друга група — це прізвища утворені на зразок середнього роду, тобто дітей з закінченням -я, -та, -ат (як теля, телята, телят) Наприклад: від Іван; Іванча, Іванчата, Іванчат (польською мовою це: Iwancze, Iwanczeta, Iwanczat). Отакі штудерні прізвища насаджувала польська адміністрація тоді, коли господар дворища помер, а залишились сироти, звичайно, діти.

(Закінчення на стор. 7)

З України про Україну

СЛОВО ПРО „СЛОВО"

Виставка, присвячена 800-річчю визначної пам'ятки давньоруської літератури „Слово о полку Ігоревім", була влаштована у залях Львівського музею українського мистецтва разом з відділом археології Інституту суспільних наук, Львівським історичним музеєм, відділом рідкісної книги наукової бібліотеки ім. В. Стефаника. Близько 800 експонатів насвітлили епоху і культуру „Слова". Значне місце на виставці займає розділ під назвою „Земля говорить", що є результатом археологічних досліджень за останні роки. Одну із заль відведено реконструкціям окремих споруд літописного Галича — Судиславового двору, церкви Пантелеймона, Кирилівського монастиря, Успенського собору 1157 року та інших пам'яток архітектури. Галич — столицю Галицького князівства — представляють фрагменти архітектурного декору монументального кам'яного будівництва XII — XIII століть. У розділі „Художник і Слово" експонується ряд пам'яток українського малярства XIV — XVI століть. У щотижневих читаннях, проведених на виставці працівниками наукових установ і музеїв Львова, було подано найновіші інформації про „Слово". Доктор історичних наук Я. Ісаєвич у виступі „Слово про 'Слово о полку Ігоревім" відзначив невичерпну глибину цього твору та його історичне значення.

ЛІКАРНЯ ПІД ЗЕМЛЕЮ

У селищі Солотвина Тячівського району Закарпатської области на пагорбі височить п'ятиповерхова споруда. Це — республіканська алергологічна лікарня. Тут завжди багато сонця. Цілющим є повітря смерекових гаїв, що зеленіють довкола цієї медичної установи. Навпроти лікувального корпусу — асфальтовані доріжки поміж молодих беріз, сосон, ялиць, клюмб із запашними квітами. А тим часом сама лікарня знаходиться в підземеллі, в колишніх соляних шахтах. І хворих, які сюди потрапляють, лікарі ставлять на ноги, повертають до повноцінного життя. Ефективність лікування бронхіяльної астми в дорослих становить 84-86 відсотків, у дітей — 92-96 відсотків. Лікарняні палати розміщені на глибині 300 метрів. У підземній лікарні стала температура, низька вологість, відсутні мікроорганізми. Атмосфера у 5-10 разів стерильніша, ніж в операційній залі. Сіль чудово впливає на оздоровлення, вбиває бактерії, чистішими стають легені, різко поліпшується дихання, зникають бронхіяльні приступи.

„БАРВИ КАРПАТ"

Так називається фольклорний ансамбль Косівського району Івано-Франківської области. У складі ансамблю, яким керує вчитель П. Гуцуляк, виступає 16 талановитих майстринь. Вони присвятили себе народному гуцульському ремеслу. У кожної свій талант і своє захоплення. Марія Бойцуняк тче хідники, Калина Бойцуняк розписує писанки, Марія Максимюк виплітає з лози кошики. А всіх їх об'єднала любов до української пісні. Учасниці художньої самодіяльности з Косівщини побували недавно у Києві, де показали своєрідні вечорниці. Кожна з них, співаючи, відтворювала у пластиці своє ремесло. Після концерту гуцулки подарували киянам карпатські сувеніри, виготовлені власноручно.

КРИНИЦІ СІЛЬСЬКОГО МАЙСТРА

Люди здавна селилися біля джерел, бо нема нічого більш життєдайного, як свіжа підземна вода. Тому особливою шаною у людей користувалися копачі криниць. Їх праця оспівана в народних піснях. І нині не переводяться ентузіясти цієї справи. Лине слава навколо Вінниці про Василя Топіна. Не одну сотню джерел відкрив він людям не тільки в своїх Переорках, але й у сусідніх селах. І кажуть люди одностайно: у криницях Топіна вода найчистіша і найсмачніша. Подбав досвідчений майстер і про те, щоб не переводилося його ремесло. Копачами криниць стали його сини Іван та Олексій.

УНІКАЛЬНА КОЛЕКЦІЯ

Унікальною знахідкою поповнилася колекція археологічної експозиції Донецького університету, яка проводить розкопки пам'яток історії та культури в зонах будівництва зрошувальних систем Донеччини. На березі річки Калка, біля села Анадоль Волноваського району, у високому кургані виявлено поховання знатної половчанки. Збереглися рештки срібних із позолотою блях, браслетів, дзвіночків.

Магічна загадка

(Майже анекдота)

Чи можна перемінити юриста в мистця-маляра, мистецтвознавця і спортовця? Можна! Таке трапилося з відомим громадянином д-ром Юрієм Старосольським, правником-теоретиком, практиком, пластовим діячем, автором пластових пісень, „Лісовим Чортом", а тепер „налоговим", тобто досмертно — перманентним Верховним Пластуном, головою Крайового Комітету 1000-ліття Хрищення України...

А було це так: іду собі вулицею, зустрічаю знайомого, здоровкаємося, починаємо балачку: Як ся маєте? Що чувати? Як здоров'ячко? Врешті переходимо на поточні події. Мій співрозмовник питає: — Чи йдете

(Закінчення на стор. 7)

ЗА ВІЛЬНУ УКРАЇНУ

Інтерв'ю журналу „Контакт" з Ярославом Пеленським

IV.

К.: Мельниківці пишуть, що мали з ними розмови.

Я. П.: Деякі навіть були в його відділах. Назва УПА була дуже популярна, і тому бандерівці вирішили вжити її замість назв ОУН або Націоналістична Підпільна Армія. Бо існувала також інша концепція, йшлося про вживання терміну націоналістичний.

К.: Яке було ставлення обох угрупувань до створення так званої І Дивізії, себто Дивізії СС Галичина?

Я. П.: Історичний міт говорить, що мельниківці були за, а бандерівці проти. Однак обидві групи не мали певности, що робити. Створення цієї дивізії випливало з досвіду Першої світової війни. Вважалося, що будь-якою ціною треба мати власне військо, подібне до Українських Січових Стрільців, які під час Першої світової війни билися на боці Австрії, і до Леґіонів Пілсудського. Концепція Дивізії була леґіонною концепцією. Вважалося, що, коли дійде до поразки Третього Райху та конфлікту між західніми союзниками й Совєтським Союзом, тоді ті, у кого буде військо, матимуть шанси здобути самостійність. Серед мельниківців були старші люди з досвідом ще Першої світової війни, тому в їхньому таборі говорилося: тоді ми мали армію, тепер також мусимо її мати. Натомість бандерівці не знали, що робити, бо люди йшли до дивізії. Маємо лише одну декларацію, надруковану в їхній пресі того періоду, в якій негативно оцінювалося створення Дивізії. Натомість пізніше, коли не мали впливу на її популярність, прийняли рішення про інфільтрацію своїх людей у Дивізію.

К.: Чому, однак, йшли до Дивізії, адже ж у 1943 році політика Гітлера була широковідома?

Я. П.: Значення мала популярність леґіонної концепції. Йшлося про підготову власного війська. Підкреслюю, що я не оцінню правильности цього рішення.

К.: Коли б дійшло до третьої світової війни, то виявилося б, що концепція була слушна, тому що Захід напевно використав би готові відділи, сильні з власної волі боротися проти большевиків.

Я. П.: Вважаю, що слабкістю українського політичного мислення було переконання абсолютної більшости політиків у неминучості конфлікту між Заходом і Совєтським Союзом. Навіть головнокомандувач УПА генерал Роман Шухевич говорив, що будь-якою ціною мусимо втримати підпілля до моменту вибуху конфлікту. Остання публіцистична праця визначного діяча підпілля П. Полтави, написана мабуть у 1950 році, стосується третьої світової війни) „Підготова третьої світової війни та завдання українського народу"). Вважалося, що війна мусить бути, що це добре, а коли вона буде, то ми мусимо бути готові, тому що в нас є підпілля. З точки зору політичної думки — це був односторонний підхід.

К.: Чи після вступу Червоної армії в Україну тільки бандерівці створювали підпілля?

Я. П.: Мельниківці також мали своє підпілля, тільки менш розбудоване.

К.: До якого часу існувало організоване підпілля?

Я. П.: До 1954-56 років.

К.: Коли стався другий розкол у націоналістичному русі?

Я. П.: Він стався серед самих бандерівців. Його коріння сягають України 1943-44 років, а в еміграції він почався у 1947-48 роках цей процес тривав до 1953-55 років.

К.: Себто це розкол, що почався після третього надзвичайного з'їзду ОУН-б, на якому, як твердять бандерівці, вони прийняли демократичну концепцію?

Я. П.: Твердження про початок демократизації і прийняття вже тоді демократичної коцепції дещо передчасні. Вживалися терміни, які можна окреслити, як політичний плюралізм. Слово демократія у крайових документах ОУН уперше було вжите в політичному становищі керівництва лише у 1951 році (позитивне ставлення до демократії). Хоч у підпільній публіцистиці термін демократія у позитивному контексті вживався уже раніше, наприклад, у звісній брошурі П. Полтави „Хто такі бандерівці та за що вони борються", однак в еміграції це становище заперечив сам Степан Бандера. Він сказав тоді, що ця брошура не відповідає його поглядам. Отже, в підпільній публіцистиці існувала демократична течія, формально визнана у 1951 році.

Нині бандерівці, які залишилися до 1986 року під керівництвом Ярослава Стецька, також вживають термін демократія, хоч до 1960-их років у націоналістичній політичній термінілогії він мав негативне значення. Тому раніше умовно вживали термін народоправства. В націоналістичних колах є плюралісти й демократи, але до концепцій демократичної, конституційної системи націоналістичні групи доходили поволі. Це був дуже довгий процес.

К.: Яке було тло другого розколу?

Я. П.: З формальної точки зору це була справа демократії й суспільної програми. До 1941 року націоналістичний рух не мав розвиненої соціяльної програми. Паралельно з програмною демократизацією після 1943 року наставав процес поділу всередині бандерівців спершу велика, потім мала опозиція і т. д., від 1955 року ця група виступає як окрема — уґаверівці-двійкарі. Якщо йдеться про теорію, у програмному сенсі уґаверівці були за повну демократію і, в основному, прийняли соціялдемократичну суспільну програму, хоч не вживали того терміну, натомість бандерівці не виробили суспільної програми й вважали її маловажливою.

К.: Яка тепер різниця між бандерівцями й уґаверівцями?

Я. П.: У практиці політичної діяльности.

К.: А мельниківці?

Я. П.: У 1946-47 роках у мельниківському русі також відбувся перехід до плюралістичного моделю. Я тепер говорю своїм приятелям-мельниківцям: „Чому ви досі називаєте себе ОУН, адже ви — нормальна консервативна партія. Коли зміните назву на „Українська Консервативна Партія" — все буде як слід".

Закінчення буде.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ ОКРУГ УНСОЮЗУ

Степан Гавриш

Для міркування батькам, дідуням і бабуням з нагоди надходячих Різдвяних Свят

Гарячка закупів у зв'язку з надходячими святами Різдва Христового вже почалася ще від дня Подяки. Крамниці переповнені покупцями, як кажуть, „по береги". Всі щось купують, щоб обдарувати своїх близьких, а вже найбільше скупчення є там, де продаються дитячі забавки. До цього у всіх більших крамницях обов'язково маєстатично „урядує" Санта Клос", біля якого численно збираються малі й більші діти, щоб йому особисто вручити довгу листу речей, що бажають від нього одержати під час свят.

Традиція ця є гарна, одначе, з кожним роком стає більш комерційною і тим самим батьки, бабуня, дідуньо чи інші члени не хочуть бути „останніми" і тому навипередки купують різні забавки. А коли приходить час Святого Вечера, то під ялинкою є цілі гори пакуночків, пакунків й величезних „пудлів". Все це на скору руку діти (ну, й старші) відкривають, кажуть, що дуже гарний подарунок, і скоро за черговий пакунок, а оглянувши всі подарунки, втомлені.відпочивають, опісля ще раз оглядають, а з часом більшість з них „мандрує" знову до крамниць, щоб їх заміняти, бож щось там „не пасує", забавки мандрують в кут, після свят на стріху, в півницю, а з часом на смітник. Знаю це із власного досвіду, як батько, а тепер вже і „дідуньо".

Пишучи це, не маю на увазі відраджувати купувати дарунків дітям, які це були б свята, щоб не обдарувати дітей чи внуків дарунками — забавками? Але крім забавок є інші подарунки, які чомусь під час свят не береться до уваги. Це подарунки, які часто відкривають „двері" молодій людині, щоб набути відповідну професію. Подарунки, які приносять фінансову допомогу, коли молода людина вступає на студії в університет чи коледж. Тут маю на увазі набуття забезпечення для дітей в УНСоюзі.

Так, Дорогі Батьки, Бабуні і Дідуні, тепер, коли купуєте для найменших подарунки — забавки, не забудьте, крім цього, і забезпечити їх в УНСоюзі одною з дев'ятьох кляс модерного забезпечення. Це буде друга „метрика" ваших дітей чи внуків. Перша й засаднича є „метрика хрищення", а це буде метрика приналежности до своєї рідної братської установи, яка вже 92 роки служить українській громаді.

Як вже було сказано, УНСоюз має дев'ять кляс забезпечення для дітей у віці від шести тижнів до 15-го року життя. Популярним є так зване вивінувальне забезпечення, себто коледжове. У тій клясі Союз виплачує повну суму забезпечення, коли забезпеченому сповниться 18 років життя, тобто, коли починаються студії в університеті чи коледжі. Це є кляса Ендовмент — 18, але є й інші кляси забезпечення. Яка б не була кляса забезпечення, вона дає молодій людині можність належати до найбільш престижевої української установи у вільному світі — Українського Народного Союзу. Діти — члени Союзу — мають можливість перебувати на чудовій Оселі Союзу Союзівці під час різних таборів. Там є нагода нав'язати дружбу з ровесниками, яка в багатьох випадках залишається на довгі роки. Важливим є це, що члени Союзу, а головно діти, одержують поважну знижку, перебуваючи на Союзівці. А чи ж можна поминути стипендії, які кожного року уділяє Союз для студіюючої молоді? Ось цього року признано стипендії для 217 студентів в сумі 110,000 долярів. Від 1964 року виплачено біля 600,000 долярів для 1,860 студентів. Подані цифри наглядно показують, що добре „зв'язати" дітей в молодому віці з братською установою, якою є УНСоюз. Тож забезпечіть ваших дітей чи внуків в УНСоюзі, а коли вони виростуть будуть вам вдячні.

Союзова Округа УНС Перт Амбой посилює членську кампанію

М. Захарко, голова Округи, передає п'ять аплікацій нових членів Степанові Гавришеві, крайовому організаторові.

Перт Амбой, Н. Дж. (с. г.) — Представники Відділів УНСоюзу Перт Амбойської Округи однозгідно вирішили під час організаційних нарад, які відбулися в залі УКЦеркви в Перт Амбою в неділю, 12 жовтня ц. р., посилити членську кампанію в останніх місяцях цього року, щоб виконати свою квоту.

Збори відкрив і ними проводив голова Округи Михайло Захарко. Він привітав учасників зборів, привітав крайового організатора Степана Гавриша та запропонував секретарці Округи Софії Лонишин протоколувати перебіг нарад. Потім він говорив про загальну працю Округи за останніх 9 місяців. Нових членів в звітовому часі приєднано 32, з них Відділ 349-ий придбав 15 членів (секретар М. Захарко), Відділ 104-ий приєднав п'ять членів (секретар В. Матковський), по три члени зорганізували Відділи 26-ий (секретарка К. Пров), 353-ий (секретар О. Рінник) і Відділ 372-ий (секретарка С. Лонишин). Потім голова поінформував, що він був учасником Союзового Дня Філядельфійської Округи, був учасником 31-ої Конвенції УНСоюзу, а останньо був заангажований в приготуванні виступу хору „Журавлі". За його словами концерт, під час якого він привітав хористів від Округи, був під кожним оглядом успішним. Він висловив подяку за допомогу у приготуванні концерту секретарці 155-го Відділу Меланії Лавренц.

Крайовий організатор С. Гавриш подав у своїй доповіді вичерпні інформації про загальну працю УНСоюзу в ділянках забезпеченевій, фінансовій і видавничій, а також згадав про оселю Союзівку, Українську Будівлю, Боргові Зобов'язання й інше. Зокрема доповідач багато уваги присвятив організаційній ділянці, заторкуючи при тому нові кляси союзового забезпечення. Він дав обширні вияснення про нові кляси Ендовмент — 65 і ціле життя „В" з одноразовою вкладкою, пояснюючи, як їх пропонувати проспектам. Доповідач сказав, що нові кляси модерного забезпечення повинні допомогти Окрузі у виконанні цьогорічної квоти. Говорячи про працю Округи, С. Гавриш висловив признання голові М. Захаркові за його взірцеву працю на пості голови, який поза союзовою працею є відомий, як суспільно-громадський діяч. Будучи активним у громадській праці, він є помічним в союзовій праці. Секретарі, які не беруть участи в церковній чи загальногромадській праці, не мають успіху, і тому їхні Відділи є інертними. Висловивши подяку для сімох секретарів за приєднання 32-ох нових членів, С. Гавриш апелював до присутніх союзовців допомогти Союзові в конвенційному році зорганізувати 2,000 нових членів. Округа Пертамбойська повинна цього року приєднати ще 25 нових членів. Він також висловив подяку голові М. Захаркові за передання п'яти аплікацій нових членів від 349-го Відділу, в якому він є секретарем.

В дискусії та запитах після доповіді, в якій взяли участь І. Бабин, М. Захарко молодший, О. Рінник, В. Матковський, М. Захарко, С. Лонишин, М. Лавренц і М. Матковська, порушено ряд справ з широкої діяльности УНСоюзу, як також заторкнено загальногромадські справи. На всі запитання та завваги в дискусіях дав відповіді та вияснення С. Гавриш.

Закінчуючи наради, голова висловив подяку за участь і знову апелював до всіх секретарів допомогти приєднати до кінця року 25 нових членів, а тим допомогти Союзові осягнути загальну мету — зорганізувати 2,000 членів. Слід наголосити, що наради проходили у дружній родинній атмосфері, яка продовжувалась під час смачної перекуски, яку приготовили пані з Округи — Анна Берлецька, Франя Стек, Анастазія Ковалюк і Марія Матковська.

Члени Управи Окружного Комітету Округи Перт Амбой: (зліва в першому ряді): Іван Бабин, касир; Михайло Захарко, голова; Степан Гавриш, крайовий організатор; Софія Лонишин, секретар; Орій Лонишин, голова К. Комісії; другий ряд (зліва): Василь Матковський, член К. Комісії, і Василь Бойко, заступник голови, неприсутній третій член К. Комісії Казимир Мазепа.

Організаційні наради Монтреальської Округи УНС

Монтреаль, Кве. (А. Гладилович) — Цьогорічні Організаційні наради Монтреальської Округи з доповіддю крайового братського організатора Степана Гавриша мали відбутися 20-го жовтня, але того самого дня увечорі українська монтреальська громада прощала хор „Журавлі" перед його відлетом до Польщі й тому прийшлося наради відкласти на 27-го жовтня. С. Гавриш не міг, на жаль, узяти в них участь через те, що згідно, із заздалегідь наміченим пляном, був тоді зайнятий деінде.

Наради відбулися в будинку Пластової Станиці, яка радо дозволяє Українському Народному Союзові користати з нього для своїх організаційних зайнять. Керувала нарадами голова Окружного Комітету, головна радна Текля Мороз, а протокол вів окружний секретар Микола Перейма.

Відкриваючи наради, Т. Мороз попросила присутніх вшанувати хвилиною мовчанкою пам'ять покійного директора УНС на Канаду сенатора Павла Юзика, який несподівано відійшов від нас 9-го липня. Вона передала привіт від Головного Екзекутивного Комітету УНС і коротко поінформувала про його наради, що відбулися в Головній канцелярії. Сказала, між іншим, що після смерти св. п. П. Юзика головним директором УНС на Канаду став мгр Іван Геврик і що УНС купує в Торонто на вул. Блюр дім, у якому матиме приміщення Канадське Представництво. Присутні із задоволенням прийняли до відома вістку про набуття цього дому. Яка шкода, що покійний Павло Юзик, який ще тільки рік тому говорив на Організаційних нарадах Монтреальської Округи про потребу мати власний дім у Канаді, не діждав тієї хвилини, коли здійснюється його мрія про такий дім!

Коли йде про справи Монтреальської Округи, Т. Мороз поділилася з присутніми приємною вісткою про те, що Округа, яка має тепер шість відділів, уже придбала цього року Українському Народному Союзові 54 члени і що треба ще тільки 6 нових членів, щоб призначену їй на цей рік квоту виконати на 100 відсотків. Вона закликала урядовців відділів докласти всіх зусиль, щоб Монтреальська Округа була на першому місці.

В дискусії присутні порушили ряд справ, пов'язаних із Українським Народним Союзом. Однією з них було напевне майбутнє „Веселки", якої тираж постійно зменшується через байдужість молодих батьків. Один з дискутантів сказав, що коли хочемо, щоб діти читали „Веселку", треба, щоб у першу чергу її читали їхні батьки. Крім батьків, які не передплачують своїм дітям „Веселки", винні, на думку декого з учасників дискусії, і ті вчителі українських шкіл, що не заохочують батьків передплачувати цей журнал і не користають у школі з матеріялів, які в ньому публікуються. Одна дискутантка звернула увагу на сумний факт, що дехто ліквідує своє забезпечення на все життя через те, що вважає, що вік (78 років), до якого він зобов'язаний платити вкладку, зависокий. Чи не краще, — питала вона, — знизити вік, ніж тратити членів? Слід підкреслити, що дискусія на нарадах була ділова й конструктивна.

Ввійшло уже в звичай, що з нагоди кожних зборів і нарад Монтреальської Округи Окружний Комітет готує перекуску, під час якої учасники в дружній атмосфері обмінюються думками про різні актуальні справи. Так було й цього разу.

Організаційні наради Окружного Комітету відділів УНСоюзу Клівлендської Округи

У неділю, 9-го листопада ц. р., відбулися в залі ім. Митрополита Андрея Шептицького у Парма, Огайо, осінні Організаційні наради клівлендської Округи. Головним завданням цих нарад було зробити підсумки цьогорічних організаційних осягів Округи та заохотити місцевих союзовців до посиленої праці для виконання призначеної організаційної квоти.

Наради відкрив і ними проводив голова Округи мгр Василь Ліщинецький. Він привітав присутніх: Уляну Дячук—головного касира УНСоюзу, головного радного Тараса Шмаґалу та всіх учасників, представників Відділів, делеґатів на минулу Конвенцію та місцевих членів.

Переглянувши список нових членів Округи, мгр В. Ліщинецький з жалем ствердив, що до кінця жовтня ц. р. приєднано 39 членів і виконано організаційну квоту тільки на 22 відсотки. Опісля він покликав до слова Уляну Дячук. Вона перейшла організаційні осяги по відділах та підкреслила, що не всі вони включилися до організаційної акції. На 20 відділів, які належать до цієї Округи, 9 досі не придбали ані одного нового члена. Зложила ґратуляції Відділові 222, якого секретарем є Ярослав Кришталович, за приєднання десять членів, та Відділам 112 і 240, секретарям М. Капраль і Б. Семків за шість нових членів. Відділ 346 придбав чотири і Відділ 115 три члени. Чотири відділи придбали по два члени, а два—по одному.

Уляна Дячук просила присутніх союзовців докласти всіх можливих старань, щоб до кінця року осягнути бодай 75 відсотків призначеної квоти. Плян організаційного відділу для цілого Союзу вимагає на листопад і грудень приєднання 600 нових членів. На 31-го жовтня ц. р. приєднано в загальному 1,408 членів, забезпечених на суму 5,807,000 дол. Як уже було згадано раніше Округа приєднала 39 членів на загальну суму 63,000 дол. Організатори повинні забезпечувати членів на вищу суму.

Уляна Дячук звернула увагу присутніх на дешеві термінові кляси забезпечення та на нові кляси з одноразовою вкладкою, пояснивши їх вкладки та винагороди. Спеціяльні винагороди є встановлені для тих організаторів, які приєднають 10 членів до кінця цього року. Вона пригадала присутнім, що є вже готові до висилки стінні календарі УНСоюзу, а замовляти їх можна у Головній Канцелярії.

Студенти Клівлендської Округи одержали цього року 14 стипендій на загальну суму 7,450 дол. Також двом місцевим організаціям призначено дотації під час минулої Конвенції. Уляна Дячук вручила два чеки головному радному Т. Шмаґалі для передання суми 200 дол. для Школи Українського Танка „Каштани" та суму 500 дол. для Товариства Незрячих Людей для виготовлення звукозаписних стрічок.

Опісля У. Дячук звернула увагу на фінанси УНСоюзу, вказуючи, що одержано більше членських вкладок, ніж рік тому. Також всі союзові інвестиції принесли більше відсотків, ніж попереднього року. Видатки впродовж цього року були великі, з огляду на відбуту Конвенцію, а також на значні перерібки і направи на Союзівці. Зросли посмертні виплати та виплати вивінувальних грамот.

Будинок УНСоюзу є повністю винаймлений та принесе в біжучому році біля 3,050,000 дол. чиншів. Корпорація дому приймає дальше позички від членів, але тільки від тих, які вже мають позичку.

Опісля слово взяв головний радний Т. Шмагала. Він зосередив увагу на спеціяльних Нарадах Головного Уряду, які відбулися 4-го жовтня ц. р., пояснив зміни у складі Головного Уряду та винесене тоді рішення, що платний працівник не може бути головним контролером. Він пояснив проблеми, зв'язані з раніше заплянованою побудовою домів для союзових сеньйорів та проєкт купна союзового дому в Торонто.

В дискусії над обидвома звітами, між іншими справами, заторкнено відділовий статус членів з одноразовою вкладкою. Вияснено, що треба трактувати їх як членів, що мають вповні виплачену грамоту.

Були нарікання про спізнену доставу „Свободи" і „Українського Тижневика" та порушено способи, як в тій справі звертатися до поштових властей.

На закінчення нарад мгр Василь Ліщинецький заявив, що почавши від другої половини листопада до кінця року, він сам буде старатися про приєднання нових членів, бо УНСоюз є організацією, яка повністю заслуговує на підтримку цілої української громади.

У. Д.

Пассейкська Округа УНС зобов'язалася виконати конвенційну квоту

Пассейк, Н. Дж. (с.г.) — У п'ятницю, 24-го жовтня ц.р., в залі Українського Народного Дому відбулися наради Пассейкської Округи, в яких взяли участь 22 відділові урядовці та члени Окружної управи.

Наради відкрив і ними проводив голова Округи Іван Хомко, а протоколянтом був секретар Округи Василь Марущак. Відкриваючи наради, Іван Хомко привітав присутніх союзовців, а між ними крайового організатора УНС Степана Гавриша. Він поінформував присутніх про важніші ділянки праці, яку провела управа Округи, а головно звернув увагу на організаційну ділянку. За його словами, відділи, приналежні до Округи, повинні під час року приєднати 40 нових членів, а на 30-го вересня зорганізовано 33 члени. При цьому він згадав секретарів, які придбали цих 33 членів. Він говорив і про те, що заходом управи був зорганізований автобус від Округи, щоб взяти участь у відзначенні Дня Батька на Союзівці в неділю, 16-го червня ц.р. За його словами, члени Окружної управи поза працею для УНСоюзу, є активними в суспільно-громадській праці Пассейку й околиці, що є помічним в організаційній праці розбудови УНСоюзу. Він висловив подяку секретарям за приєднання нових членів, а відтак запросив до слова Степана Гавриша.

Привітавши присутніх союзовців, С. Гавриш висловив подяку І. Хомкові за взірцеву працю на пості голови Округи, як доказ навів те, що він, як голова 42 Відділу, приєднав 15 нових членів. Він також висловив признання для секретаря 42 Відділу Івана Блихи, який зорганізував 8 членів, забезпечених на 120,000 долярів. Говорячи про працю поодиноких секретарів, він згадав Григорія Клименка — секретаря 182 Відділу, який вже має приєднаних 5 членів і Лідію Козак, секретарку 134 Відділу, яка приєднала 4-ох членів. Відтак він коротко поінформував присутніх про загальні справи УНСоюзу. Він заторкнув ділянки праці фінансового і рекордового відділів, а найбільше уваги присвятив організаційній ділянці. За його словами, по день нарад Канцелярія Союзу одержала від секретарів понад 1,300 членів, забезпечених на загальну суму 5 мільйонів долярів. При тому він обширно інформував присутніх про нові кляси забезпечення з одноразовою вкладкою, які тепер є

(Закінчення на стор. 4)

Балтиморська Округа відбула Організаційні наради

Балтимор, Мд. (с.г.) — У неділю, 9-го листопада ц.р., тут у приміщенні дому „Самопомочі" відбулися чергові організаційні наради Балтиморської Округи, яка об'єднує 8 відділів з місцевостей Балтимор, Вашінґтон і Річмонд, Вірджінія.

Наради відкрив і ними проводив голова Округи мгр Богдан Ясінський, а протоколянтом був проф. Михайло Хома. При відкритті нарад голова привітав присутніх союзовців, а між ними і крайового організатора Степана Гавриша.

Згідно з денним порядком, голова інформував присутніх про працю, проведену управою Округи за останні десять місяців. За його словами, під організаційним оглядом Округа є далека від виконання наміченої квоти, яка виносить 50 членів, тепер є приєднано лише 15 членів. Із цих 15 членів секретар 34 Відділу в Річмонді інж. Лев Блонарович зорганізував 11 членів. Присутні члени Окружної управи та секретарі відділів довший час застановлялись над проблемою приєднання нових членів і запевнили голову Округи, що нові члени будуть зорганізовані.

Запрошений до слова Степан Гавриш на вступі пригадав присутнім, що ще два роки тому Балтиморська Округа мала виконану квоту на 130 відсотків, приєднавши понад 70 нових членів. Округа, яка об'єднує вісім відділів і нараховує понад 1,000 членів, не повинна мати труднощів протягом року приєднати 50 нових членів. До цього треба доброї волі, охоти і посвяти часу, як також вміти продати союзове забезпечення. У своїй доповіді С. Гавриш присвятив багато часу організаційній ділянці, даючи фахові поради про нові кляси забезпечення з одноразовою вкладкою, та інші 16 модерних кляс. Говорячи про загальні справи УНСоюзу, він в першу чергу інформував про те, що по 31 жовтня Канцелярія Союзу одержала від секретарів 1,400 аплікацій нових членів, забезпечених на загальну суму 5,600,000 долярів. В той же час УНСоюз втратив 1,550 активних членів. Ця цифра каже, що є конечним посилити організаційну працю і не допустити до дальших втрат. Фінансова господарка, за словами доповідача, є стабільною, майно дійшло понад 55 мільйонів долярів. Будинок УНСоюзу дає значний зиск:в біжучому році передбачається одержати понад 3 мільйони долярів. Корпорація дому дальше приймає позички на боргові зобов'язання від членів, але тільки від тих, які вже мають позичку в Союзі.

Дім „Галич", збудований на Союзівці для сеньйорів, є модерно випосаджений і має ще вільні кімнати для сеньйорів — членів Союзу. В біжучому році признано стипендії для 217 студентів на загальну суму 110,000 долярів, а від 1964 року, коли була покликана до життя Стипендійна Комісія виплачено нашій студіюючій молоді — членам Союзу — біля 600,000 долярів. Жодна комерційна забезпеченева установа, у яких багато наших земляків мають забезпечення, не признає стипендій нашим студентам. Чотири студенти із Балтиморської Округи одержали стипендії на суму 2,000 долярів. Доповідь С. Гавриш закінчив апелем до всіх присутніх відділових урядовців та членів Окружної управи повести організаційну працю так, щоб до кінця року Округа мала приєднаних разом бодай 40 членів. При тому він подав суґестії,скільки кожний відділ індивідуально повинен зорганізувати членів до кінця цього року.

Після доповіді відбулася дискусія, під час якої дискутанти заторкнули багато як союзових,так і загальногромадських. Дискутантами були проф. Михайло Хома, Іван Малко, Остап Саловий, Павло Фенчак, Остап Стельмах, мгр Богдан Ясінський і Адам Ціздин, який висловив подяку Стипендійній Комісії за признання стипендії для сина Мирослава, який є на студіях геології в Римі.

Закриваючи наради, голова Округи мгр Богдан Ясінський апелював до зібраних союзовців, секретарів — делегатів 31-ої Конвенції допомогти Окрузі виконати квоту бодай на 75 відсотків. Відтак висловив всім подяку за участь у нарадах і запросив на перекуску – гостину, яку приготовила Анна Стельмах.

Союзова Округа Баффало відбула Організаційні наради

Баффало, Н. Й. (с.г.) — Тут в неділю, 19-го листопада ц.р., в залі Українсько-Американського Горожанського Центру відбулися чергові організаційні наради Баффалівської Союзової Округи.

Наради відкрив і ним проводив голова Роман Конотопський, а протокол писав Василь Сивенький. Голова привітав присутніх союзовців, а між ними крайового організатора Степана Гавриша. Відтак, згідно із денним порядком, він поінформував присутніх про загальну працю Округи за останніх десять місяців. Говорячи про організаційну ділянку Округи, то за словами звітодавця, вона є незадовільною, доказом чого може бути те, що сім Відділів Округи за десять місяців приєднали лише 14 членів. Річна квота Округи виносить 60 членів і на думку голови вона є зависока. Щоб вона була виконана, всі секретарі повинні включитися в організаційну працю. На жаль, більшість відділів є інертними. На думку голови,баффалівська громада респектує УНСоюз, Управу Округи запрошують всі суспільно-громадські установи до участи в різних святкуваннях-імпрезах. Голова виголосив своє невдоволення тим, що під час 31-ої Конвенції статутово не оформлено Окружних Комітетів. Він згадав і про концерт хору „Журавлів" із Польщі, спонзором якого був УНСоюз, але Округа не була про це повідомлена. Кінчаючи огляд загальної союзової праці голова звернув усім увагу, що організаційна праця мусить бути посилена, і всі відділи повинні допомогти у виконанні квоти Округи.

Крайовий організатор С. Гавриш говорив про організаційну ділянку Союзу, фінансову господарку, видавництво, Союзівку й інші справи. Він сказав, що за перших 10 місяців року союзові секретарі приєднали 1,400 нових членів. На 417 відділів, об'єднаних в Союзі понад 120 до кінця жовтня не зорганізували членів. Мета Союзу — зорганізува-

(Закінчення на стор. 4-ій)

В Торонто відбулися річні наради Управи СФУЖО

Аналіза проведеної праці унапрямлює майбутню діяльність організації. З цією метою Управа СФУЖО відбула річні наради від 24-го до 26-го жовтня 1986 року.

Загальні сесії Управи СФУЖО попередила нарада фінансових комісій СФУЖО 24-го жовтня ц. р. о 6.30 год. увечорі в залі Суспільної Служби Українців Канади. Нарадою проводила Ірина Вжесневська, заступниця фінансового секретаря. Привіти виголосили: почесна голова СФУЖО Степанія Савчук, голова СФУЖО д-р М. Квітковська і фінансовий секретар Д. Бойдуник.

Звіт із праці фінансових комісій СФУЖО подала І. Вжесневська. Вона насвітлила успіх акцій фінансового сектора, їх осягнено при дружній співпраці складових організацій СФУЖО, зокрема успіх акції „Березень—місяць СФУЖО 1986", що на неї щедро відповіло українське громадянство й українські економічні установи, прихильники СФУЖО, вплив мало також і поширення видань СФУЖО, що є не тільки фінансовою основою для праці СФУЖО, але і пропагандивною дією для загальноукраїнських справ, зокрема у підготовці величних святкувань 1000-річчя християнства в Україні. І. Вжесневська подала плян праці на 1987 рік.

По дискусії постановлено поновити видання СФУЖО, а саме: дитячий екслібрис, що вже розійшовся 20-тисячним тиражем, і відзначку кн. Ольги, десятитисячне видання якої на вичерпанні. Тепер кольпортується наступне видання СФУЖО—це листівка з постаттю кн. Ольги, праця мисткині Лідії Палій.

І. Вжесневська представила присутнім афішу для акції „Березень—місяць СФУЖО 1987" у виконанні мисткині Галини Мазепи з Венесуелі та вручила його голові СФУЖО. Вичерпавши програму наради, Фінансова комісія СФУЖО Канади прийняла гостей перекускою.

25-го жовтня 1986 року ранком, річні наради Управи СФУЖО відкрила голова д-р М. Квітковська, привітала присутніх 40 членів Управи і представниць складових організацій з терену Америки: СУА, УЗХ, ОУП-Сестрицтв, ОЖ ОЧСУ; з Канади: ЛУКЖ Канади, ОУК ім. Ольги Басараб, ОЖЛВУ, зокрема привітала серед прибулих з Европи голову Об'єднання Українських Жінок Німеччини Ольгу Штайнер і секретаря Ірину Яримович, голову Організації Українських Жінок Великобританії Богданну Крушельницьку і секретаря Любу Фостун.

Учасниці нарад одержали друковані звіти Екзекутиви і референток СФУЖО. Голова у своєму слові подала загальний огляд праці Екзекутиви в 1986 році. Вона зосередила увагу на зовнішніх зв'язках та участі в Конференції Міжнародної Жіночої Ради в Лондоні, Англія (22 квітня–2 травня 1986). У ній взяла участь голова СФУЖО д-р М. Квітковська, референтка народного мистецтва Н. Даниленко і член цієї комісії Лідія Кий, три делеґатки СУА—І. Рожанковська, д-р Марта Хомин-Богачевська й І. Куровицька та Анна Холод, голова Союзу Українок Канади.

В часі семінарів голова СФУЖО інформувала про працю СФУЖО і складових організацій, зокрема в країнах Південної Америки; в розмовах з різними делеґатами подавала інформації про нуклеарну трагедію українського народу в Чорнобилі; про підготовку до величних святкувань 1000-річчя християнства в Україні українцями в вільному світі, бо в Україні такі святкування заборонені окупантом; вручала співрозмовникам відзначку княгині Ольги. Голова розмовляла з прем'єр-міністром Англії М. Тачер, вручила їй відзначку кн. Ольги. В часі перебування в Англії голова відвідала складові організації і склала візиту Владикам обидвох Українських Церков.

У конференції Світової Ради Матерів (МММ) брала участь заступниця голови СФУЖО, заступниця голови СРМ та її представниця до Об'єднаних Націй в Ню Йорку Олена Процюк. Вона на конференції внесла резолюцію в справі нуклеарної катастрофи в Чорнобилі. Резолюцію прийнято. У цій конференції також брали участь заступниця голови СФУЖО на Европу і голова СУФранції Марія Митрович й інж. Катерина Штуль, член Управи СРМ у Парижі.

У конференції Генеральної Федерації Жіночих Клюбів Америки в Сінсінаті, ЗСА, від 1-го до 6-го червня участь взяли: голова СФУЖО д-р М. Квітковська, член Комісії зв'язків СФУЖО І. Куровицька і голова Українського Золотого Хреста Н. Іванів. Під час входу делеґатів різних народів на залю конференції були внесені їхні прапори, між ними і український національний прапор.

Голова СФУЖО, виступаючи на конференції, подала інформації про працю 22 складових організацій СФУЖО на п'ятьох континентах. Вона також виявила турботу СФУЖО і української спільноти в діяспорі в справі жахливої сучасної трагедії українського народу і наслідки для майбутніх поколінь в наслідок нуклеарного вибуху в Україні.

У справі катастрофи в Чорнобилі О. Процюк і І. Куровицька в Ню Йорку, а Н. Маланчук і Г. Мазуренко в Торонто вислали від СФУЖО телеграми й листи до урядів ЗСА, Англії, Німеччини й Канади (до поодиноких членів уряду тих країн і світових організацій). Від них одержано відповіді з висловами жалю, що неможливо подати рятункові акції, бо їх СССР не приймає. З канцелярії СФУЖО вислано звернення і заклик до акції в справі катастрофи до складових організацій та української преси в діяспорі.

Голова подала інформації про видавничу діяльність СФУЖО, а саме: збірник про Олену Залізняк і переклад англійською мовою праці І. Книш про Марію Башкірцев. Референтка народного мистецтва Н. Даниленко при співпраці комісії, зокрема ред. Л. Бурачинської працює над двомовним виданням книжки про народні одяги різних частин України з відповідними ілюстраціями. Поінформувала також про квартальник СФУЖО „Українка в світі" й англомовне число. З'ясувала співпрацю з Президією СКВУ; склала подяку членам управи і складовим організаціям за дружню співпрацю в 1986 році.

Касовий звіт подала касирка Ярослава Шеремета, а звіт Контрольної комісії—Варка Муха. Після дискусії звіти прийнято.

Референтки СФУЖО подали плян праці на 1987 рік: Н. Даниленко—народного мистецтва, О. Соколик—виховна, А. М. Баран—організаційна, Я. Зорич—пресова і редактор „Українки в світі". І. Вжесневська—заступниця фінансового секретаря. подала проєкт бюджету СФУЖО на 1987 рік і окремий проєкт на кошти У-го Конґресу СФУЖО в наступному році. Після дискусії пляни прийнято. І. Вжесневська також представила кілька проєктів емблеми СФУЖО у виконанні маестра М. Левицького. Один проєкт обрано для виготовлення емблеми СФУЖО.

Учасниць нарад Управи СФУЖО особисто вітали: о. декан Д. Паньків, парох церкви св. о. Миколая, в церковній залі якої відбувалися наради, представниця СУК Юлія Головата і голова Відділу КУК в Торонто інж. Я. Соколик. Голова Статутової комісії СФУЖО І. Рожанковська відчитала вислід письмового голосування складових організацій над запропонованими змінами статуту.

Згідно зі статутом, в часі нарад Управи СФУЖО перше своє засідання відбула номінаційна комісія для підготови У-го Конґресу СФУЖО. Окремі засіданні відбули статутова комісія і комісія постанов.

В неділю після Св. Літургії продовжувано наради. Головною справою був У Конгрес СФУЖО. Проєкт програми реферувала заступниця голови СФУЖО Олександра Ковальська. Вона подала кілька тем доповідей, панелі до проблем українського зорганізованого жіноцтва, української родини і 1000-річчя християнства України та подала проєкт гасла конгресу. Після довшої дискусії над поданими справами головою комітету підготовки У Конґресу СФУЖО обрано О. Ковальську й прийнято постанову, що У Конґрес СФУЖО відбудеться від 26-го до 29-го листопада 1987 року в Торонто.

Продискутовано видання конгресової книги. Голови складових організацій СФУЖО подали інформаційні звіти з організаційної праці в 1986 році.

Голова комісії постанов А. М. Баран відчитала проєкт постанов, які прийнято. Постановлено вислати привіт І. Дем'янюкові та листи до президента Коста Ріки й адвоката Б. Козія в його обороні.

В різному були порушені ще організаційні й статутові справи. Наради пройшли задовільно в атмосфері дружніх взаємин.

Пассейкська...

(Закінчення зі стор. 3)

найбільш популярними у всіх забезпеченевих установах. Щодо фінансових справ, то майно Союзу з кожним роком зростає і вже дійшло до понад 55 мільйонів долярів. В дальшому були заторкнені справи української будівлі, боргових зобов'язань. Союзівки, нового дому сеньйорів „Галич", видавництва й інше. Свою доповідь С. Гавриш закінчив апелем до всіх присутніх союзовців допомогти Окрузі виконати квоту на 100 відсотків, а тим самим допомогти Союзові придбати 2,000 членів до кінця року. При тому висловив подяку для голови 182 Відділу Павла Войніва, який передав 4 аплікації нових членів.

Після доповіді С. Гавриша відбулася довша дискусія, яка проходила у родинній атмосфері. Дискутанти В. Мочула, Варвара Тижбір, В. Марущак, Г. Клименко, П. Войнів, М. Тижбір, Л. Котляр і І. Хомко заторкнули ряд важливих справ. Затроркнено злуку УНСоюзу і УБСоюзу, нові кляси забезпечення, справу Івана Дем'янюка, боргові зобов'язання, працю крайового керівника продажу забезпечень УНСоюзу Г. Флойда, будову кондомініюму на Союзівці, доставу щоденника „Свобода" й інше. На всі запити відповідь дав С. Гавриш, а після того голова Округи Іван Хомко перед закінченням нарад запевнив С. Гавриша, що доложить всіх зусиль, щоб Округа мала виконану квоту біл;ьше як на 100 відсотків. Після закінчення нарад відбулася перекуска, під час якої дальше були дикутовані Союзові і загальногромадські справи. Перекуску з рамени Окружної управи приготовили Варвара Тижбір і Настазія Марущак.

Союзова...

(Закінчення зі стор. 3)

ти цього року 2,000 членів, і тому ведеться акція за приєднання до кінця року 600 нових членів.

С. Гавриш присвятив багато часу новим клясам забезпечення з обширним поясненням, як їх провадити проспектам. Фінансова господарка УНС, за його словами, є стабільна, майно Союзу перейшло 55,000,000 долярів. Союзова Будівля приносить поважний зиск, який є передбачений цього року на понад 3,000,000 долярів. Союзівка під керівництвом управителя В. Кваса „відмолодилась" завдяки тому, що перебудовано будинки та побудовано новий дім „Галич" для сеньйорів. В біжучому році признано стипендії для 217 студентів на загальну суму 110,000 дол. Із згаданих 217 студентів вісьмом з Округи Баффало признано стипендії на суму 2,900 долярів. Говорячи про працю Округи, С. Гавриш висловив подяку секретарці 127-го відділу Марії Гаравус за придбання восьмох членів і секретареві 360-го Відділу Осипові Гаврилюкові за придбання шістьох членів. Доповідь С. Гавриш закінчив апелем до відділових урядовців допомогти у виконанні квоти конвенційного року.

Після доповіді були запитання, у яких заторкнено загальносоюзові справи, як також й громадські. Запитували чому під час Конвенції не схвалено статутового оформлення Окружних Комітетів, чи може секретар Відділу УНСоюзу рівночасно продавати забезпечення іншого Союзу, чому не дійшло до злуки УНСоюзу з УБСоюзом, за яким принципом приділені стипендії, заторкнено справу об'єднання української громади в одну центральну установу, справу виступу хору „Журавлів" в Баффало й інші. Дискутантами були: д-р Семен Дорощак, інж. Ярослав Пришляк, Василь Сивенький, Марія Гаравус, Зенон Боднарський, Михайло Завійський, Семен Каман і інж. Богдан Пашковський. Відповідав С. Гавриш. Слід згадати що всі дискутанти, заторкуючи різні справи, завжди керувалися добром Союзу й тому наради мали родинний характер.

Перед закриттям нарад голова Р. Конотовський запевнив представника Канцелярії Союзу, що буде в контакті із секретарями Відділів і докладе всіх зусиль для зорганізування ще цього року 20 нових членів. Полякою за участь закінчив наради голова Округи та запросив присутніх на перекуску.

НОВІ МЕЖІ ВІКУ ТА СУМ ПРИ ЗАБЕЗПЕЧУВАННІ БЕЗ ЛІКАРСЬКИХ ОГЛЯДИН

Важні від 1-го січня 1983 р.

З 1-им січня 1983 р. ввійшли в силу нові межі віку та максимальні суми забезпечення, на які можна вносити аплікації без лікарських оглядин. Із цією зміною, апробованою рішенням Головного Екзекутивного Комітету, особи в доброму стані здоров'я можуть вносити аплікації на забезпечення без лікарських оглядин в ось таких межах сум забезпечення та віку:

$50,000 до віку 40 років
25,000 до віку 45 років
10,000 до віку 50 років
5,000 до віку 55 років
3,000 до віку 60 років
1,000 до віку 65 років

Сума забезпечення з лікарськими оглядинами не має обмежень, за виїмком законних у деяких стейтах.

Степан Гавриш

Ще про нові кляси забезпечення УНС

Цього місяця минає рік від часу, коли щоденник „Свобода" повідомив про те, що з днем 1-го грудня 1985 року, для вдосконалення своєї понад 90-річної забезпеченевої служби українській громаді в ділянці життьового забезпечення Український Народний Союз впровадив дві нові кляси з одноразовою вкладкою. Це є грамоти в клясі W на ціле життя і Ендовмент — 65 (Е-65).

Як в клясі W на ціле життя, так і в клясі Ендовмент — 65 забезпечення починається від 2,000 долярів. Отже, не можна набути забезпечення на 1,000 долярів, але можна набути на вищі суми як 3,000, 5,000, 10,000, 25,000, 50,000 й більше. А більше тому, що з 1-им січня 1983 року в УНСоюзі зліквідовано обмеження сум забезпечення.

Коли згадуємо про те, що УНСоюз впровадив вдосконалення забезпеченевої служби для своїх членів, а тим самим і української громади, то найкращим доказом цього може послужить те, що вперше в історії УНС забезпечення в клясі W на ціле життя можуть набути старші віком особи аж до 70 року життя, якщо вони є в доброму стані здоров'я. Що ж торкається „одноразової вкладки", то це також належить до поліпшення служби нашим землякам — українцям. Бож коли добре приглянемося поданим внизу таблицям з поданням ціни за забезпечення, то не хочеться вірити, що за суму 150 чи 200 долярів, заплативши одну вкладку, матимете спокій на все життя, або до 65 року життя, якщо це є Ендовмент — 65. Важливим фактом тут є і те, що заплативши ту одну вкладку, не буде більше докучати секретар Відділу і забирати вам дорогий час. А заплативши раз одну вкладку і одержавши грамоту на 2,000 долярів чи більшу суму забезпечення, людина має душевний спокій, що коли б не дай, Боже, наступила передчасна смерть, то не будемо тягарем для родини, яка у таких наглих випадках в більшості є розгублена. До поважних позитивів належить також і те, що обидві нові кляси мають зворотні вартості, які з кожним роком зростають і власники грамот можуть у любий час вибрати нагромаджену резерву, яка по кількох роках рівняється сумі заплаченої вкладки за грамоту.

Яка є різниця між клясою W на ціле життя, а клясою Ендовмент — 65? Кляса W на ціле життя говорить сама за себе. Купивши забезпечення у тій клясі, людина, як довго живе, так довго є забезпечена, а по смерті спадкоємці — родина — одержують суму забезпечення. Але, як вже було згадано, резерва на грамоті зростає із кожним роком і нікому не забороняється згрошовити грамоту. Забезпечення в клясі Ендовмент — 65 є одним із найбільш корисних, а це тому, що у тій клясі, коли людина дійде до 65 року життя, одержує чек — повну суму забезпечення. Знаємо, що це є пенсійний вік і, одержавши чек від Батька Союзу на 2,000 чи 10,000 долярів, можна мати добрі вакації — „ґут тайм".

Подані внизу таблиці чітко вияснюють, яка є висота одноразової вкладки за будь-яку суму забезпечення. На вступі вже було сказано, що забезпечення починається від 1,000 долярів, і тому подані вкладки треба помножити на два, що є мінімальною сумою, а саме — 2,000 долярів. До того обов'язково треба дорахувати 10 долярів на оплату адміністраційних видатків.

Для кращого зрозуміння подаємо кілька прикладів, як обраховується висоту вкладки:

КЛЯСА ЕНДОВМЕНТ — 65 (Е — 65)

Вік 5 років, сума $2.000 — 69.00 + 69.00 = 138.00 + 10.00 = $148.00
Вік 10 років, сума $3.000 — 84.00 + 84.00 + 84.00 = 252.00 + 10.00 = $262.00
Вік 25 років, сума 4.000 — 156.00 x 4 = 624.00 + 10.00 = $634.00
Вік 50 років, сума $2.000 — 488.00 + 488.00 = 976.00 + 10.00 = $986.00
Вік 50 років, сума 5.000 — 486.00 x 5 = 2.440.00 + 10.00 = $2.450.00

Для прикладу подаємо вік 50 років і цей приклад повинен бути переконуючим, що дуже корисно у такому віці набути забезпечення в клясі Ендовмент — 65 на більшу суму. Зрештою, подані цифри говорять самі за себе. Маючи 50 років, набувши забезпечення на 5,000 долярів і заплативши 2,450 долярів — одноразову вкладку, забезпеченому, осягнувши вік 65 років, буде виплачено 5,000 долярів і тим самим за 10 років людина заробить 2,550 долярів, не платившu від вкладених 2,450 долярів податків („інком тексу"). Важливим є і те, що коли б, не дай, Боже, забезпеченевий помер чи згинув в нещасливому випадку, то УНС виплатить і по першому місяці забезпечення повну суму, чи це було 2,000 чи 100,000 долярів.

КЛЯСА ЦІЛЕ ЖИТТЯ „W"

Вік 10 років, сума $2.000 — 67.00 + 67.00 = 134.00 + 10.00 = $144.00
Вік 20 років, сума $3.000 — 97.00 + 97.00 = 194.00 + 10.00 = $204.00
Вік 30 років, сума $3.000 — 143.00 + 143.00 + 143.00 = 429.00 + 10.00 = $439.00
Вік 50 років, сума $5.000 — 323.00 x 5 = 1.615.00 + 10.00 = $1.625.00
Вік 70 років, сума $2.000 — 600.00 + 600.00 = 1.200.00 + 10.00 = $1.210.00

Знову наводимо добрий приклад: у віці 50 років за 5,000 долярів забезпечення треба заплатити 1,625 долярів, а спадкоємці одержуть за це повну суму, себто 5,000 долярів із заробітком 3,375 долярів. Другий приклад є також важливим: людина у віці 70 років вкладає 1,210 долярів, а знаємо, що ніхто не має з „Богом контракту на життя", і коли б не стало забезпеченого між живими за рік чи два, то УНСоюз виплатить спадкоємцям повну суму забезпечення 2,000 долярів.

На вступі була згадка, що в УНСоюзі немає обмеження, на яку суму можна набути забезпечення, але всіх обов'язують межі віку та сум при забезпечуванні без лікарських оглядин. Тому подаємо межі віку та максимальні суми забезпечення, якщо людина є в доброму стані здоров'я, а саме:

$ 50,000 до віку 40 років,
$ 25,000 до віку 45 років,
$ 10,000 до віку 50 років,
$ 5,000 до віку 55 років,
$ 3,000 до віку 60 років,
$ 1,000 до віку 65 років.

Як вже згадано, сума забезпечення з лікарськими оглядинами не має обмежень.

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
SINGLE PREMIUM LIFE PLAN

SINGLE PREMIUMS PER $1,000 INSURANCE
(add $10 "policy fee" to premium for certificate)

Issue Age	Single Premium per $1,000	Issue Age	Single Premium per $1,000
0	$49	35	$176
1	51	36	184
2	52	37	192
3	53	38	200
4	55	39	209
5	56	40	217
6	58	41	227
7	60	42	236
8	62	43	246
9	64	44	256
10	67	45	267
11	69	46	277
12	72	47	288
13	74	48	300
14	77	49	311
15	80	50	323
16	83	51	336
17	86	52	348
18	90	53	361
19	93	54	374
20	97	55	387
21	100	56	401
22	104	57	414
23	108	58	428
24	112	59	442
25	117	60	456
26	122	61	471
27	127	62	485
28	132	63	499
29	137	64	514
30	143	65	528
31	149	66	543
32	155	67	557
33	162	68	572
34	169	69	586
		70	600

MINIMUM FACE AMOUNT: $2,000

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
SINGLE PREMIUM ENDOWMENT AT 65 PLAN

SINGLE PREMIUMS PER $1,000 INSURANCE
(add $ 10 "policy fee" to premium for certificate)

Issue Age	Singe Premium per $1,000	Issue Age	Single Premium per $1,000
0	$59	28	178
1	61	29	186
2	63	30	195
3	65	31	204
4	67	32	213
5	69	33	223
6	72	34	234
7	75	35	$245
8	77	36	256
9	81	37	269
10	84	38	281
11	87	39	295
12	91	40	309
13	95	41	323
14	99	42	338
15	103	43	354
16	107	44	371
17	112	45	388
18	116	46	406
19	121	47	425
20	126	48	445
21	132	49	466
22	137	50	488
23	143	51	510
24	150	52	534
25	156	53	559
26	163	54	585
27	171	55	613

MINIMUM FACE AMOUNT: $2,000

ВІСТІ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Ч. 23 ГРУДЕНЬ 1986 РІК

УРОЧИСТЕ ВІДЗНАЧЕННЯ ДЕСЯТИРІЧЧЯ МУЗЕЮ В НЮ ЙОРКУ

Понад 200 людей, українців і представників американських установ, зібралися в неділю, 19-го жовтня 1986 року, у великій залі одного з найкращих у Ню Йорку готелів — Плаза, щоб відзначити десятирічний ювілей Музею полуденком і концертом.

Вступне слово сказав д-р Богдан Цимбалістий, голова Управи громадської організації „Український Музей". Далі виступили: мгр Іванна Рожанковська, голова Союзу Українок Америки і заступниця голови Управи „Українського Музею", і д-р Володимир Петришин, член Комітету розбудови Музею. Був полуденок, а потім концерт, в якому взяв участь соліст Метрополітальної опери Андрій Добрянський (акомпаньював Тома Гриньків) і тріо „Калина" в такому складі: Галина Стрілець (скрипка), Тома Гриньків (рояль) і Нестор Цибрівський (віольончеля).

Наприкінці свята д-р Альберт Кіпа провів серед присутніх збірку пожертв на будування модерного будинку для Музею на купленій площі землі. Зібрано і зголошено понад 100,000 дол.

Відзначення десятиріччя Музею в готелі The Plaza

УРИВКИ З СЛОВА Д-РА Б. ЦИМБАЛІСТОГО

• За 10 років свого існування Український Музей здобув признання й добру славу серед української громади та американської публіки, здобув визнання офіційних кіл та фахівців-музейників.

• Музей має тепер понад півтори тисячі членів у різних стейтах Америки, в Канаді і Европі.

• Етнографічна колекція Музею, що на початку мала 800 об'єктів, зросла в чотири рази. Історичний відділ має упорядкований фотоархів і колекцію українських грошей. Образотворчий відділ має понад 500 картин і рисунків; на жаль, Музей не має місця, щоб виставляти мистецькі праці.

• Публікації Музею є важливими джерелами для дослідження історії та культури України.

• Існування і розвиток Музею були і є можливі завдяки сотням наших громадян, що постійно підтримують Музей своїми грошевими пожертвами, подарунками експонатів та добровільною працею. Їхні імена ми подаємо в списках, друкованих у щорічних звітах Музею і в пресі.

• Треба підкреслити історичну заслугу Союзу Українок Америки, який заснував Музей і постійно його підтримує.

• Тривалі фонди, які мають забезпечити майбутній розвиток Музею, досягли суми 125,000 дол.

• Куплено площу землі в місті Ню Йорку, на якій заплановано збудувати новий модерний музей, що відповідатиме вимогам нашого часу. На ту ціль зібрано досі півмільйона долярів.

• Український Музей здобув собі місце у культурному житті Ню Йорку. Про його програми пише американська преса, говорить радіо, Музей показує телебачення. Путівники по місту Ню Йорку рекомендують його відвідати.

• З усіх етнічних груп Ню Йорку тільки жиди й українці зуміли організувати свої музеї на доброму професійному рівні.

• Ми завершуємо десятиріччя діяльности Музею з рішучістю та ентузіязмом йти далі вгору з візією побудови репрезентативного музею, гідного нашого талановитого народу і нашої батьківщини. Ми віримо в підтримку з боку української громади і американських установ, які допомагають тим, що самі собі допомагають.

Співак Метрополітальної Опери Андрій Добрянський і [illegible] музичній програмі під час урочистого відзначення десятиріччя Музею.

УРИВКИ З СЛОВА МГР І. РОЖАНКОВСЬКОЇ

• Десять років тому мені, як голові Союзу Українок Америки, припала честь відкрити Український Музей у Ню Йорку. Закінчилося довголітнє поневіряння збірки народнього мистецтва, яку СУА купив у 1933 році. Збірка була виставлена в українському павільйоні на Світовій виставці в Чікаго, відтак мандрувала по багатьох містах і містечках Америки. З часом почали напливати дарунки народнього одягу та інших предметів народнього мистецтва від членок СУА і громади, збірка постійно зростала, почала набирати характеру музейної колекції.

• Поволі назрівала ідея Музею. Були потрібні приміщення і фонди на устаткування та оплачування персоналу. Зі скромної резерви та з допомогою своєї Ню-Йоркської Округи, Союз Українок Америки купив частину будинку на Другій Авеню; на його ремонт і улаштування Музею склали датки відділи і членки СУА. 2 жовтня 1976 р. мрія стала дійсністю. Постала нова українська культурна установа.

• Провід СУА усвідомлював, що Український Музей мусить стати загально-громадською інституцією і повинен репрезентувати не тільки народнє мистецтво але й образотворче, також історичні пам'ятки України і української діяспори. Громада підтримала Музей, його колекції значно зросли: етнографічна збірка збільшилася в чотири рази, образотворча колекція має понад 500 картин і рисунків, створено історичний відділ.

• Чергове завдання — допомогти щоб загал української громади усвідомив значення Музею. Адже Український Музей є нині єдиною українською культурною установою в Америці відкритою для публіки п'ять днів на тиждень. Пересічне число відвідувачів на рік — 5,500, з яких 60 відсотків, тобто 3,300 не є українці. Це створює вийняткову нагоду ширити інформацію про Україну та її культуру. Для дальшого розвитку Музею та збереження його професійного рівня необхідне відповідне приміщення. Чи мрії ентузіястів Українського Музею мати новий великий будинок можна здійснити, чи є для цього реальні підстави?

• За даними останнього перепису населення Америки, обрахованими на підставі калькуляції, а не індивідуального опитування в ЗСА є 700,000 американців українського походження. Коли б один відсоток іх, тобто 7,000 людей, виявили би бажання створити в Америці скарбницю своєї культури, перед Музеєм було б світле майбутнє. Вкладки 7,000 членів Музею по 25 дол. на рік оплатили б поточну працю Музею, доповнивши американські дотації. Коли б знайшлося 7,000 осіб, що склали б по 1,000 долярів на будинок, то за рік-два постав би в Нью-Йорку репрезентативний музей, що з часом міг би стати українською культурно-науковою інституцією світового значення.

• Майбутнє покаже, чи один відсоток нашої громади, яка часто себе зве амбасадором української справи у вільному світі, підтримає започатковану вже амбасаду української культури в Ню Йорку.

СКОРОЧЕНИЙ ЗАПИС СЛОВА Д-РА В. ПЕТРИШИНА

Промовець сказав, що він народився в Америці. У роки його молодости українці мало підкреслювали своє національне походження. Сьогодні ситуація змінилася на краще, але можна зробити ще більше щоб показати українську самобутність.

В минулому році подружжя Петришиних відвідало Україну, там побачили сильну русифікацію. Тому д-р Петришин вважає, що американські українці мають завдання вивчати історію України, зберігати українську культурну спадщину. Найкращий спосіб досягти цього — допомагати Українському Музеєві, щоб він став справжнім великим скарбом, з якого будуть горді всі українці.

„The Ukrainian Museum Newsletter" — нова публікація Музею

Комітет Розбудови Українського Музею та його управа почали видавати „Вісті Українського Музею" англійською мовою, призначені для тих американських українців, які не читають українсьої преси і тому не мають нагоди довідатися про діяльність Музею. Перше число „Вістей" містить передову статтю „Музей майбутнього", інформацію про етнографічний, історичний та образотворчий відділи Музею, про пляновані виставки та про відгуки американської преси про роботу Музею. До першого числа „Вістей додано „Відкритий лист" Ярослави Сурмач-Миллс, в якому вона закликає тих американських українців, які в минулому були активні в американському житті, включитися в акцію розбудови Українського Музею.

Понад 100,000 дол. було зібрано і зголошено під час урочистого відзначення 10-ти річчя Українського Музею в Ню Йорку на будування нового будинку для Музею. Список жертводавців на сторінці 7-ій в цьому числі.

Відзначення 10-річчя Музею у Філядельфії

У день відкриття виставки зустріч мистців: Петро Холодний й Ільона Сочинська-Шиприкевич.

Ольга і Вадим Павловські.

Для відзначення ювілею Українського Музею 67-ий Відділ Союзу Українок Америки влаштував 18-19-го жовтня 1986 року в приміщенні Українського Культурно-Освітнього Осередку в Філядельфії виставку картин художників Василя Григоровича Кричевського і його сина Миколи Васильовича Кричевського.

Було привезено з Ню Йорку і виставлено 48 картин В. Кричевського (роки 1928-52). Це — частина збірки праць Кричевського, яку Музей дістав у спадщину від інженера і мистецтвознавця Вадима Павловського і його дружини ученого генетика Ольги Павловської. 22 картини М. Кричевського позичила для виставки його сестра, яка живе у Вашінгтоні.

У день відкриття виставки голова СУА і заступник голови Управи УМ, Іванна Рожанковська, говорила про значення УМ в Ню Йорку, світовому центрі мистецтва і закликала українців, що живуть у Філядельфії і околиці, підтримати його. Мистець Петро Холодний говорив про двох надзвичайно талановитих малярів. В. Кричевський був самородком: не мавши формальної освіти, був архітектором, малярем-імпресіоністом і графіком. Нині УМ має найбільшу в світі збірку праць мистця. Його син Микола Кричевський здобув мистецьку освіту в Празі і Парижі, де жив багато років і став відомим у Франції мистцем. Любов Дражевська говорила про учених з Києва, Вадима і Ольгу Павловських, які увійшли в історію УМ.

ГРАФІЧНІ ПРАЦІ ВАСИЛЯ Г. КРИЧЕВСЬКОГО З КОЛЕКЦІЇ МУЗЕЮ

1912 рік

1929 рік

1930 рік

1951 рік

Три нові члени Комітету Розбудови УМ

Завдання Комітету Розбудови УМ, що складається з людей з різних поколінь і середовищ, домогтися так розбудувати УМ у Ню Йорку, щоб він став репрезентативними музеєм української культури в цьому світовому політичному, мистецькому і культурному центрі.

Недавно до Комітету, який досі складався з 41 особи, приєдналося ще три ентузіясти: д-р Галина Сливинська-Петраускас з Дітройту і Андрій Рак та Орест Кизик з Ню Йорку.

Адвокат Г. Петраускас була директором одного з відділів автомобільної компанії Форд, а тепер є заступником президента цієї компанії. Вона є першою жінкою, що здобула таке становище в екзекутиві компанії. В 1984 р. вона була відзначена на конвенції СУА, як одна з українок, молодших 40 років, що мають „непересічні професійні досягнення".

Молодий адвокат Андрій Рак є сином жертвенних фундаторів УМ, Володимира і Анни Рак. Економіст Орест Кизик є сином відомих громадян з Ню Гейвену, д-ра Івана і Олександри Кизиків. Варто відзначити, що обидва молоді професіоналісти виявили бажання включитися в кампанію розбудови УМ без жадних намовлянь.

ДЕСЯТЬ РОКІВ ТОМУ

Олександра Різник промовляє на відкритті Музею 1976 року. Вона була головою Музейного Комітету СУА, від 1976 до 1978 року — головою Управи Українського Музею. Зліва направо: Лідія Бурачинська, Олександра Різник, Іванна Рожанковська, отець Володимир Базилевський, отець д-р Володимир Гавлич.

(фото: Осип Старостяк)

О. Грабович — перший куратор

Те, що УМ стоїть на рівні сучасного музейництва, він багато завдячує своєму першому кураторові ентографії Оксані Грабович.

Музейна Комісія СУА 1971 року запросила О. Грабович до праці над етнографічною збіркою Союзу. Для цієї праці вона мала добру підготовку: закінчила історично-філософський факультет Ягайлонського університету в Кракові, спеціялізувавшися в слов'янській етнографії та соціології, мала досвід праці в Музеї у Польщі. До того ж О. Грабович була ентузіясткою, взялася за роботу із запалом: сортувала колекцію, мила й чистила експонати, склала картотеку-каталог за методою, уживаною в передових сучасних музеях, організувала сховище експонатів на рівні модерної музейної техніки зберігання тканин, килимів тощо. О. Грабович організувала перші етнографічні виставки Музею і написала каталоги. Від неї багато навчилися молоді співробітники Музею, які перед тим не мали досвіду музейної праці.

М. Шуст — незмінний директор

Марія Шуст працює як директор Музею від дня його заснування. Мистець за освітою і покликанням, вона має дуже мало часу на свою творчість, але завдяки їй кожна виставка Музею є мистецьким твором. Нагадаємо, що М. Шуст здобула ступінь магістра в двох закладах вищої освіти: з art education у Стейтовому коледжі в Коннектикаті і з fine arts у Пенсільванському Університеті.

Годі перерахувати все, що М. Шуст робить у Музеї „по мистецькому": організація і оформлення виставок, керування видавничою діяльністю Музею, складання прохань дотацій і так далі і так далі. В усіх добрих малих музеях директор є на всі руки майстер.

Д. Байко — адміністративний директор

Наступної весни буде десять років відколи Дарія Бойко працює в Музеї. Освіту здобула в Барух-коледжі в Ню Йорку з business administration. Від 1979 року Д. [illegible] директором Музею. З її обов'язків згадаємо: адміністративні справи, відповідальність за ремонт будинку, завідування картотекою членів УМ, облік приходів і видатків, складання списків [illegible]. Від 1983 року вона має доброго помічника — комп'ютера.

МИТРОПОЛИТ ШЕПТИЦЬКИЙ ПРО РОЛЮ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ МУЗЕЇВ

У день відкриття Українського Національного Музею у Львові, 13-го грудня 1913 року, його засновник Митрополит Андрей Шептицький між іншим сказав:

„...Розуміють на заході значення музеїв, бо розуміють значення історичної традиції. Вона дає почин до нових великих діл, не дозволяє змарнувати найменшої реальної вартости, творить основу для плекання окремих національних цінностей, спертих на традиції давніх часів і на потребі хвилі. А чи такій меті може щось крище допомогти від творення музейних збірок? Що може мати більший вплив на виховання нації, на розбудження справжнього, щирого патріотизму серед нашої спільноти ніж реальні свідки, краса природи нашої батьківщини, її вартості в сучасному, та сили й значення в минулому? Полюбити можемо лише щось гарне й велике, тому головним завданням національних музеїв є виявлення власної сили перед своїми громадянами, щоб черпати з неї снагу.

Покажім нашій спільноті чим ми були й чим залишаємося далі, що в нас живуть прегарні й великі традиції, що ми є носіями великої, рідної культури, що плекаємо таланти, і в цьому саме лежить головне завдання й мета новoвідкритого Національного Музею".

Українські артисти — Українському Музеєві

Артисти, виконавці на концерті, яким 16 березня 1986 р. відзначено десятиріччя Музею. Зліва: скрипалі Юрій і Дана Мазуркевичі, соліст Метрополітальної Опери Павло Плішка, піяніст Тома Гриньків.

Українські артисти — Українському Музеєві. Після концерту 5 квітня 1981 р. Зліва: піяніст Тома Гриньків, скрипаль Галина Стрілець, солісти Метрополітальної Опери Андрій Добрянський і Павло Плішка.

Від квітня 1981 року до березня 1986 року відбулося чотири концерти і вистава Студії мистецького слова під керівництвом Лідії Крушельницької з метою придбання фондів для Музею. На допомогу УМ прийшли солісти Метрополітальної Опери Андрій Добрянський і Павло Плішка, популярний в Америці співак Ед Іванко, співачка Христина Липецька, піяністи Лідія Артимів, Тома Гриньків і Юліяна Осінчук, скрипалі Дана і Юрій Мазуркевичі, Галина Стрілець, віольончеліст Нестор Цибрівський, бандурист Юліян Китастий, танцюристи Нуся Мартинюк, Картер МкАдамс і Мотря Слупчинська, драматичні артистки Лідія Крушельницька і Лариса Кукрицька.

У неділю 21-го грудня 1986 року в залі Пейс університету (біля ратуші в Ню Йорку) відбудеться концерт пісні, слова й танку на користь Музею з участю хору „Думка", ансамблю „Сизокрилі" з балетної школи Роми Прийми-Богачевської, Студії Лідії Крушельницької та ансамблю „Промінь".

З СЕРІЇ РОЗПОВІДЕЙ ПРО БУДІВНИКІВ МУЗЕЮ

Богдан і Оксана Рак

Вшановуючи пам'ять інженера Богдана Рака (помер 1981 року), його дружина Оксана створила 25-тисячний тривалий фонд їх імени для підтримки діяльности Музею. Передаючи свій чек, вона сказала: „Український Музей — це наше надбання і наше минуле, нам треба його зберегти для майбутніх поколінь".

Богдан і Оксана Рак.

Хто відвідував Союзівку якогонебудь літа в роках між 1955 і кінцем 1970-их, має живим образ стрункого елегнатного пана, який відкривав тенісові змагання, служив головним суддею під час ігор, роздавав нагороди. Це був інженер Богдан Рак, душа українського спорту, який був довголітнім головою Карпатського Лещатарського Клюбу, співосновником і головою Української Спортової Централі Америки й Канади, багато років був головою хору „Думка", отже був провідною постаттю в житті української громади в Америці.

Оксана Рак колись дуже активна в Союзі Українок Америки у 1960-их рр., була головою Окружної Управи СУА на Ню Йорк.

Покійний Богдан Рак за свого життя міг спостерігати тільки перші роки діяльности Музею. Проте він зразу зрозумів важливість існування такої інституції в Ню Йорку і її ролю у вихованні молоді. Разом з дружиною допомагали Музеєві своїми щедрими пожертвами стали: меценатами вже в 1978 році, опісля щороку складали пожертви. Досі крім 25-тисячного тривалого фонду їх імени пожертвували Музеєві 4,244 дол. Заповіли Музеєві свою колекцію картин, в якій є твори І. Труша, С. Новаківського, О. Грищенка, М. Мороза, Л. Гуцалюка, М. Азовського.

У новому будинку Музею їхні імена будуть утривалені як будівників Музею.

ВИСТАВКИ МУЗЕЮ

Протягом десяти років зміняли одна одну професійно і по-мистецькому виконані виставки, які дістали високу оцінку фахівців-музейників і які захоплювали широку публіку — українців і не-українців. Усього за десять років у приміщенні Музею відбулося 24 виставки.

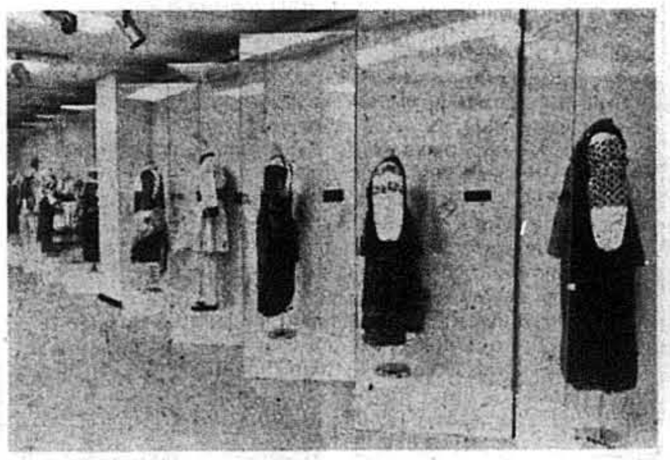
Найбільше було етнографічних виставок, адже з етнографічної збірки СУА почався Музей. Перша виставка в історії Музею була — „Українське Народнє мистецтво", через рік — „Традиційні мотиви в українській вишивці і тканинах", пізніше переброблена на постійну виставку „Українські народні убрання". Були виставки: „Українські рушники", „Українські килими" та кілька інших. Щороку на весні відбувалися різні виставки українських писанок.

Були дві мистецькі виставки: „Никифор з Криниці, майстер народного мистецтва" і „Мистецькі офорти Миколи Бервінчака". Брак місця перешкодив улаштуванню більшої кількости виставок творів образотворчого мистецтва.

Певні аспекти новітньої історії України показали „Виставка оригіналів самвидаву українців та інших народів СРСР" та виставка „Втрачені архітектурні пам'ятки Києва". Виставка „Історія української імігpації в Америці" насвітлила життя кількох поколінь українців в умовах свободи.

Каталоги виставок, публіковані українською і англійською мовами, не тільки допомагали відвідувачам краще зрозуміти й оцінити виставки, але вони служать як джерельний матеріял для пізнання певних аспектів української культури й історії. Замовлення на них надходять з усієї Америки й Канади.

Мистецьке оформлення більшости виставок проєктував Зенон Фещак. Їхнє естетичне виконання — заслуга директора Музею, Марії Шуст, мистця за фахом і покликанням. Звичайно останні кілька днів перед відкриттям поточної виставки над нею працюють усі співробітники Музею.

„Українське народнє мистецтво" — перша в Музеї виставка, тривала від 2 жовтня 1976 р. до жовтня 1977 р. Був виданий каталог англійською мовою: „An Introduction to Ukrainian Folk Art". Куратор виставки Оксана І. Грабович.

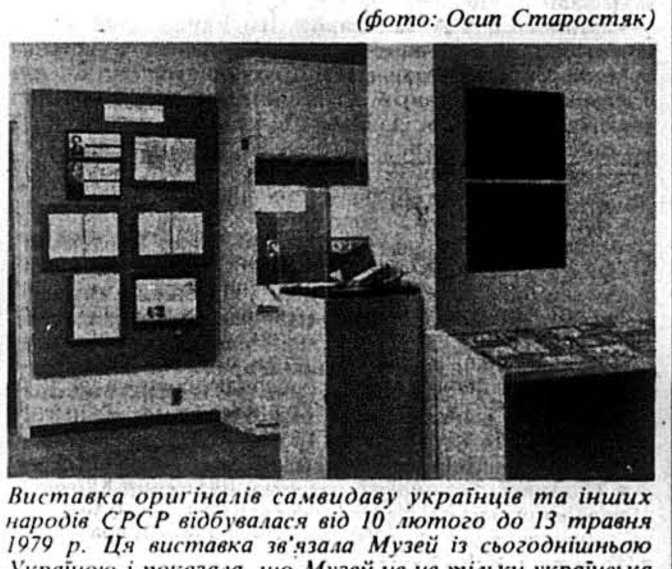

„Традиційні мотиви в українській вишивці і тканинах". Виставка, що показала українські народні убрання, рушники, вишивки і тканини, тривала від жовтня 1977 р. до листопада 1978 р. Виставку підготували Оксана І. Грабович і Марія Шуст.

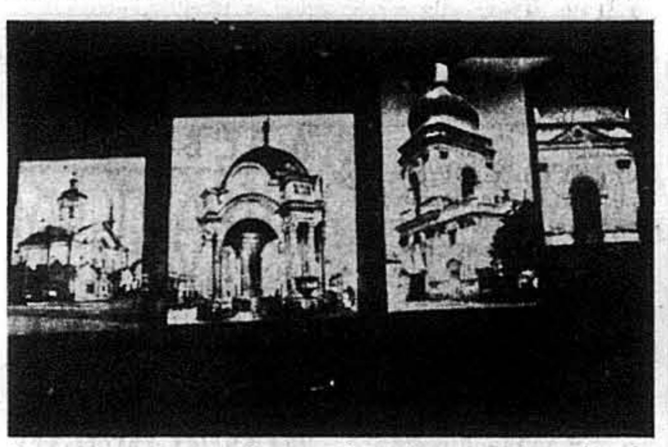
(фото: Осип Старостяк)

Акварeля Никифора — „Вокзал". Виставка „Никифор з Криниці, майстер наївного мистецтва" тривала від 11 листопада 1978 р. до 28 січня 1979 р. Було показано 50 картин майстра, позичених з колекції Вадима Лесича.

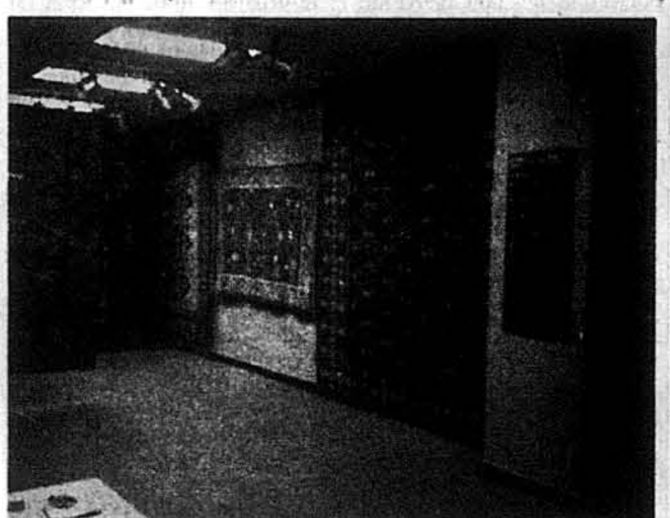

Виставка оригіналів самвидаву українців та інших народів СРСР відбувалася від 10 лютого до 13 травня 1979 р. Ця виставка зв'язала Музей із сьогоднішньою Україною і показала, що Музей це не тільки українська етнографія, а різні аспекти української культури, історії і сучасного життя. Видавництво „Сучасність" позичило матеріяли на виставку, його співробітники склали пояснення до виставки.

Деталі виставки „Втрачені архітектурні пам'ятки Києва", яка відкрилася 12 червня 1982 р. і тривала до кінця серпня 1983 р. Куратор виставки і автор каталогу (вийшов українською і англійською мовами) Тит Геврик, проєкт мистецького оформлення — Зенон Фещак. Були показані фотографії, пляни та рисунки зруйнованих у 1920-1941 рр. стародавніх будов Києва. Після великого успіху в Ню Йорку ця виставка стала пересувною.

(фото: Марія Шуст)

Виставка „Українські килими", що тривала від 17 вересня до 13 листопада 1983 р. показала красу одної з галузей українського народнього мистецтва. Куратор виставки і автор каталогу Любов Волинець.

Виставка „Історія української імігpації в Америці" тривала від 19 травня 1984 р. до кінця 1985 р. Фотографії, документи, публікації, тощо віддзеркалили життя кількох поколінь українців в умовах свободи і показали їхні досягнення в зберіганні української культурної спадщини та їхній внесок у життя американського суспільства. Куратор виставки і автор каталогу (вийшов українською і англійською мовами) — д-р Мирон Куропась. Проєкт мистецького оформлення — Зенон Фещак.

(фото: Осип Старостяк)

Освітня праця Музею

Учні нюйоркської публічної школи слухають лекцію Любови Волинець.

Десять років триває освітня праця Музею — ширення знань про Україну та її культуру серед українців і не-українців, дорослих і дітей. Музей постійно відвідують школи, бувають групи з коледжів і організовані групи дорослих. Вчащають школи українознавства з Ню Йорку і околиці, побували школи з Філядельфії, Балтимору, Вашінгтону та з інших міст. Часто бувають кляси нюйоркських публічних шкіл.

У Музеї систематично діють курси вишивкарства, деревoрізьби, роблення прикрас на ялинку в українському стилі. Останні два роки працюють курси роблення герданів. Покази писання українських писанок і заняття притягають сотні людей.

З ЗАПИСІВ У КНИЗІ ВІДВІДУВАЧІВ

„Бездоганна виставка — так під професійним, які під естетичним поглядом. Хочу дожити дня, щоб побачити всі експонати у новому приміщенні".

Юліян Залізняк, Рашвілл, Н. Й.

„Кожного разу в переїзді через Ню Йорк вступаю до Вашої святині, яка відроджує в мене гордість до мого народу".

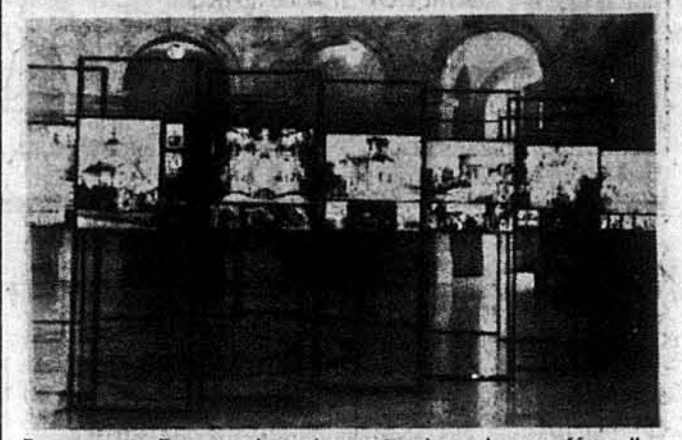
(без підпису)

Американці про виставку писанок:

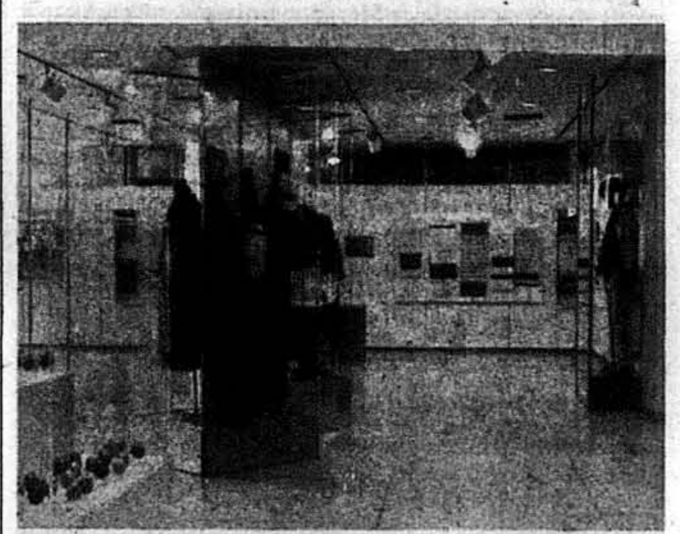
„Most informative exhibit of the unique art form".

„They are a true treasure, Thank you for showing them"

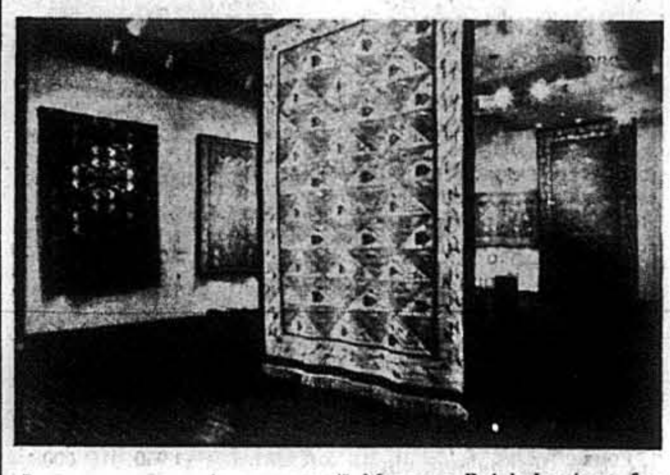
ПЕРЕСУВНІ ВИСТАВКИ — ВАЖЛИВА ДІЛЯНКА ПРАЦІ МУЗЕЮ

Виставка „Втрачені архітектурні пам'ятки Києва" у Рассел Ротонді (будинок Сенату), де була від 25 вересня до 1 жовтня 1983 року під час Меморіяльного тижня у Вашінгтоні, яким відзначувано 50-річчя Великого голоду в Україні. Пізніше виставка була показана у Дейтонському університеті в Огайо, в Чікаго, Філядельфії, Торонто, Вінніпеґу, Едмонтоні й Саскатуні.

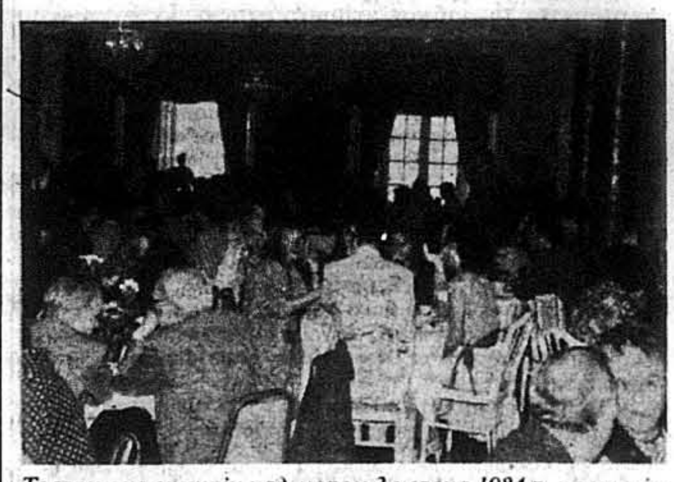

Виставка „Українське народнє мистецтво" була спеціяльно запроєктована як пересувна. Куратор виставки і автор каталогу Любов Волинець. Виставка була вперше показана у Стейтовому Музеї в Трентоні, Н. Дж., (див. фото) від 21 квітня до 17 червня 1984 р.; мала великий успіх, про неї писала американська преса. Від 25 серпня до 13 жовтня 1985 р. виставка була показана в Монмот Музеї в Лінкрофті, Н. Дж.

Виставка килимів з колекції Музею в Balch Institute for Ethnic Studies у Філядельфії в зв'язку з 19-тою Конвенцією СУА. Виставка тривала від 23 травня до 10 вересня 1981 року. Статтю до каталогу написала Лідія Бурачинська, мистецьке оформлення і афішу запроєктував Зенон Фещак.

ТОВАРИСЬКІ ЗУСТРІЧІ

Товариська зустріч над морем 3 червня 1984 р. у готелі в Спрінг Лейк, Н. Дж. Зустріч організували і спонзорували Марія і Юліян Бачинські.

Протягом минулого десятиріччя не раз відбувалися товариські зустрічі членів та приятелів Музею: над морем, у садку, у приватних домах і в готелях. на одній з зустрічей була виставка картин Аркадії Оленської-Петришин, на другий — Любослава Гуцалюка. Двічі були виставки скульптури і кераміки Аки Перейми. На зустрічі в Українському Інституті Америки були вшановані меценати, які пожертвували Музеєві по 1,000 дол. і більше.

Перед Різдвом товариські зустрічі бували в приміщенні Музею, або в залі поблизу.

Є чимало людей, що люблять наші зустрічі; вони дають нагоду познайомитися один з одним приятелям Музею, членам його Управи і співробітникам, та й дохід Музеєві дають.

РОЗБУДОВУЙМО РЕПРЕЗЕНТАТИВНИЙ МУЗЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В НЮ ЙОРКУ В ЦЕНТРІ ВСЬОГО СВІТУ

Адреса Музею: 203 Second Avenue New York, N.Y. 10003. Tel. (212) 228-0110
Музей відкритий від середи до неділі включно від 1-ої до 5-ої год. по полудні.

ВИДАЄ УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
Редагували члени Комісії Преси і Видавництва УМ
Любов Дражевська, Марія Савчак

ЮВІЛЕЙНІ ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

19-го жовтня 1986 р., під час урочистого відзначення 10-річчя Музею в готелі Плаза, такі особи зголосили або склали свої пожертви:

	Зголосили	Склали
Антін і Віра Шумейки	$27.000	$12.000
Д-р Лев і Ірена Кушніри	10.000	3.000
Д-р Волтер і Олена Петришини	6.000	1.000
Ярослав і Ірена Куровицькі	6.000	1.000
Д-р Зенон і Надія Матківські	5.000	
Д-р Юрій і Марта Саї	5.000	5.000
Український Народний Союз	2.500	2.500
104-ий Відділ СУА — Ню Йорк	2.500	500
Д-р Олег Бачинський	2.000	
Олег і Христина Декайли	2.000	
Д-р Андрій і Татяна Тершаковці	2.000	2.000
Д-р Богдан і Марта Цимбалісті	1.000	1.000
Зено і д-р Арета Черники	1.000	1.000
Ігор і Люба Декайли	1.000	1.000
Іван Федів	1.000	1.000
Володимир і Лідія Фіцаловичі	1.000	1.000
Орест і Ліда Ґлюти	1.000	250
Мирон і Ольга Гнатейки	1.000	1.000
Остап і Марта Яроші	1.000	
Едвард і Дарія Камінські	1.000	
Владика Кир Василь Лостен	1.000	1.000
Юрій і Зоря Малаховські	1.000	
Іван і Ірена Мокрівські	1.000	
Василь Мисак	1.000	1.000
Гаррі і Розалія Полчі	1.000	1.000
Анна Політило	1.000	
Д-р Мирослав і Люба Прокопи	1.000	500
Володимир і Анна Рак	1.000	1.000
Володимир і Олімпія Роговські	1.000	1.000
Д-р Климентій і Ольга Рогозинські	1.000	1.000
Всеволод і Лідія Саленки	1.000	1.000
Степан і Анна Секрета	1.000	1.000
Василь Сосяк	1.000	
Д-р Ярослав і Ольга Ставничі	1.000	
Ярослав і Марія Томоруґ	1.000	1.000
Д-р Олег і д-р Рената Голод-Третяки	1.000	
Віра Шуль	1.000	
Микола Щепко	1.000	
Українська Координаційна Рада	1.000	1.000
Союз Українок Америки:		
Відділ 64-ий	1.000	1.000
Відділ 72-ий	1.000	1.000
Відділ 83-ій	1.000	300
Відділ 99-ий	1.000	1.000
Відділ 113-ий	1.000	500
Данило і Марта Відмаєр	1.000	1.000
Роман Волчук	1.000	1.000
Союз Українок Америки: Відділ 1-ий	750	750
Ярослав і Ярослава Букачевські	500	500
Марія Чучман	500	500
Володимир і Лідія Маґун	500	500
Д-р Іван і Наталія Макаревичі	500	500
Союз Українок Америки: Відділ 62-ий	200	200

Чимало членів і приятелів Українського Музею надіслали свої пожертви. Ось їх список:

Українська Щадниця — Філядельфія	$5.000
Йосиф і Стефанія Порайки	1.100
Д-р Олег і Софія Кудрики	1.000
Союз Українок Америки:	
Відділ 82-ий	605
Округа Ню Джерзі	500
Округа Ню Йорк	500

По 200 дол. — Оксана Байко (зголосила 400 дол.), Мирон і Іванна Бучаки, Теодосія і Ольга Зозулі, Ігор і Любомира Коцури, проф. Іван і д-р Наталія Коропецькі, Стефан і Іванна Рожанковські, Українська Кредитівка — Філядельфія.

По 100 дол. — Люба Артимишин, Ірена Бачинська, Володимир і Марія Барагури, Роман і Стефанія Цегельські, М. і Н. Ходновські, д-р Іларіон Чолган, Іванна Джус, Роман і Ольга Гаєцькі, Микола і Марія Гірняки, д-р Ірена Гребеняк, Роман і Лєна Іваницькі, Юліян і Ольга Ястремські, д-р Надія Теребус-Кмета, д-р Теодозій і Любомира Крупи, Василь і Лідія Кий, Анна Максимович, Василь і Анна Натини, Вікторія Новотна, Стефан і Наталія Даниш-О-Конел, д-р Ярослав і Ярослава Панчуки, Богдан Пазуняк, Олександра Різник, Степан і Евстахія Шугани, Олександер і Ольга Смаль, Володимир і Дарія Соколовські, Леонід і Віра Вербицькі, Станлей і Катерина Вестон, Союз Українок Америки: Відділи 37-ий, 90-ий, 91-ий і 93-ій, Пластова Фундація в Ню Йорку.

По 50 дол. — Софія Андрушків, Марія Білозор, Герман і Дора Борсти, д-р Ігор і Варвара Цегельські, д-р Юрій і Аріядна Чировські, Дарія Горняткевич, Ярослав і Ольга Городецькі, Степан Гук, Вілім і Пелагія Кучкуди, Роман Легедза, Ольга Михайлів, Ольга Муссаковська, Магдалена Обуховська, д-р Роман і Лідія Осінчуки, д-р Юліяна Осінчук, Андрій Рак, Марта Рудик, Галина Шембель, д-р Денис і Мирослава Стахів, Союз Української Молоді Америки — Ірвінґтон, Ольга Вареля, Ярослава Яросевич, Союз Українок Америки: Відділи — 69-ий, 89-ий і 117-ий.

40 дол. — Ярослав і Ірена Качанівські.

По 25 дол. — Ярослав і Ольга Цегельські, Волтер і Ірена Чуми, Володимир Дучинський, Тарас Дурбак, проф. Іван і Наталія Головінські, Михайло Кікцьо, Ярослава Кукіль, Я. Лесько, Роберт і Олена Масса, д-р Леонід і Оксана Мостовичі, Яків Нестерук, Лавро й Оксана Полон, проф. Юрій Шевельов, Юліян Вертипорох, Союз Українок Америки: Відділ 20-ий.

По 20 дол. — Петро й Оксана Бауери, Клявдія Чорнодольська, Дарія Хухра, Марія Каплиста, Марія Карпевич, Володимир Когутяк, Роман Ковалів, Богдан Козак, Юрій Кравець, А. та Е. Міляничі, Остап і Слава Олесницькі, Іванна Жовнір, Марія Шепарович.

По 15 дол. — Наталя Машук, Михайло і Любомира Пежанські.

По 10 дол. — Теодосія Брикович, Леонид Царик, д-р Т. Домбчевський, Володимир і Ольга Гриньковичі, Оксана Калиновська, Теодосія Кічоровська, Анастасія Кікцьо, Теодор Кікцьо, Олена Кокодинська, Денис Кузьмович, Марія Світій, Марія Захарків, Степан Зубаль.

По 5 дол. — Петро Горбань, Вік і Надія Віничі.

Всі пожертви, складені протягом 1986 року, включно з вище надрукованими ювілейними пожертвами, будуть подані в річному звіті Музею і в „Свободі".

Управа й Адміністрація Українського Музею складають глибоку подяку всім, що так щедро відзначили 10-річчя Музею.

ГАЗЕТА „НЮ ЙОРК ТАЙМС" повідомила, що підполковник Олівер Норт, якого звільнили з Ради Крайової Безпеки за ролю, яку він відіграв в іранському скандалі, допомагав консервативній організації „Крайовий фонд на захист свободи" збирати гроші. Газета піднімає питання, чи мав Норт законне право брати учать в збиранні грошей для цього фонду, перебуваючи, поперше, на військовій службі і, подруге, на службі державній. На думку газети, військові і урядові чинники не можуть займатися політичною діяльністю такого роду.

ВІДБУЛОСЯ УРОЧИСТЕ відкриття відновленого Карнегі Голлу, хоч ще не всі ремонтні роботи щодо відновлення будинку закінчені. Понад сім місяців напруженої праці і 50 мільйонів долярів витрачено на обновлення одної з найбільш знаменитих заль світу. Карнегі Голл 5-го травня минуло 95 років.

БІЛЯ ГАВАЙСЬКИХ островів будується в океані, на віддалі однієї милі від берега, експериментальна гідроелектростанція. Американські науковці вирішили використати для одержання електричної енергії дуже велику різницю між температурою води в океані на поверхні і значно холоднішою на глибині 600 футів. Електростанція буде працювати з допомогою властивості аміяку, що його тепла вода перетворює в пару, яка і рухатиме турбіну. Потім пара буде конденсуватися з допомогою холодної води і осідати вниз. Так витвориться цикл руху пари, який крутитиме мотори. Дослідна станція має виробляти дуже мало електрики — лише 50 кіловатів, але якщо досліди пройдуть успішно, то технічно можливо збудувати „аміячну електростанцію" великих розмірів, з великою видайністю дешевого електричного струму.

АМБАСАДОР З'ЄДНАНИХ СТЕЙТІВ Америки до Західньої Німеччини Ричард Р. Бирт дорікав високому речникові Пентагону, асистентові секретаря Департаменту оборони Ричардові Н. Перлеві, що він без узгіднення з ним і, правдоподібно без порозуміння з Каспаром Вайнберґером, критикував уряд канцлера Гельмута Коля за те, що він витрачає гроші на допомогу для комуністичної Східньої Німеччини замість того, щоб частину тих грошей перекинути на оборону і тим самим збільшити бюджет міністерства оборони, зменшуючи рівночасно витрати ЗСА. Заяву Перла надрукувала газета „Ноє Оснабрюкер Цейтунг" і це спровокувало гостру відповідь Фрідгельма Оста, речника бюра канцлера Г. Коля, який заявив, що Перл не повинен був вмішуватись до внутрішніх справ Західньої Німеччини, а як хотів забирати в цій справі голос то спершу мусів перестудіювати цілу справу і довідатись, що ФРН не дає жадної допомоги для Східньої Німеччини, а тільки ґарантує приватним банкам уділення кредитів.

У Ню Йорку...

(Закінчення зі стор. 1)

Третій доповідач, д-р Ярослав Падох, голова НТШ та дослідник українського права, доповідав про Грушевського, як історика українського права. Доповідач переходив „Історію України-Руси" Грушевського від першого тому і за чергою дальші томи. Грушевський не мав формальної правничої освіти, але аналізував „Руську Правду" та Литовський статут і знав добре українське звичаєве право. Ті аналітичні завваги Грушевського характристичні для нього, як многогранного ученого. Грушевський зокрема цікавився правним станом жінок, проблемою спадщини і позичок. Різні фахівці історії права, як Василенко, прославляли Грушевського за те його многогранне знання.

Характеристичною рисою тієї наукової конференції було не тільки те, що кожний з доповідачів є високим фахівцем даної ділянки, але й те, що вони не висловлювали на адресу М. Грушевського, велетня української науки, самих дитирамбів, а стосували до нього науковий критерій об'єктивізму. Слухачі винесли правильне враження з тих трьох доповідей, що Грушевський був великим в ділянці науки, але слабим у ділянці політики.

Після кожної доповіді відбулися запити і короткі дискусії і завваги приявних. Заля була вщерть повна. Серед кругло 100 слухачів був також проф. Юрій Шевельов і внук професора В. Антоновича, професора і протектора М. Грушевського, Марко, також історик.

У Торонто...

(Закінчення зі стор. 1)

лею учнів нічого не внесли, а коли наступив час питань зі сторони учнів, ці питання були гострі та торкалися багатьох неприємних тем і, як автор стверджує, мусіли бути для гостей важкі та їх збентежили. Вони відповідали на все виминаючо або заперечуючо, як ось на те чому, коли СССР так хоче світового миру, дальше будує нуклеарні споруди. Відповідь: „ми не можемо наражувати населення на небезпеку нападу ззовні ", чи совєтська преса інформувала читачів про такі події як постання на Мадярщині, Чехо-Словаччині чи Великий голод в Україні в 1932-33 роках, відповідь: „так"; чому в СССР є так багато політичних в'язнів, відповідь: „вони виступали проти законів нашої держави, а ми їх за це мусимо карати, як карають за переступлення законів також у Канаді.

Після часу призначеного на питання і відповіді учні мали можливість говорити безпосередньо при помочі перекладачів із совєтськими представниками, пише Дж. Сувелл.

При кінці репортажу автор пише, що не було нічого надзвичайного ані у промовах, ані у питаннях чи відповідях. Але він уважає, що такі безпосередні зустрічі з представниками СССР є куди важливіші, як демонстрації, що відбувалися проти цього назовні.

Звітодавець однак описує що мусів „просмикнутися" до залі зустрічі, як і совєтські гості, через задні двері, тому, що будинок був оточений демонстрантами.

У СПРАВІ ДОСЛІДЧОГО ЦЕНТРУ

Президія СКВУ на нарадах 18-го жовтня 1986 року затвердила ініціятиву Світової Ради Суспільної Служби зорганізувати групу зацікавлених людей і спеціялістів при СКВУ для збирання всіх можливих інформацій, пресових звідомлень, документування і дослідів про чорнобильську катастрофу в Україні, її причини та трагічні наслідки в Україні і світі тепер та у далекому майбутньому.

Історична доля українського народу була такою, що не навчила нас достатočно і об'єктивно спостерігати життя народу та удокументовувати події і їхні наслідки для студії майбутнім поколінням. Тільки так ми зможемо зв'язувати ниткою пам'яті минуле з сучасним і на тому творити майбутнє.

Метою цієї центральної групи, як і подібних по всіх країнах чи центрах поселення наших людей є приєднувати зацікавлених людей, знавців і спеціялістів різних ділянок людського життя і науки, як наприклад інженерів у нуклеарних ділянках, спеціялістів у медицині, радіології, екології, біохемії, фізиці, агрономії, ветеринарії, фармакології, економії, статистики, журналістики, права тощо у зв'язку з ядерним вибухом в Чорнобилі.

З поміччю тих людей і за їхньою порадою слід збирати всі важні вістки, інформації, документи та відповідну світову літаратуру, каталогувати і аналізувати їх, інформувати нашу громаду та відповідні кола держав країн поселення в справі чорнобильської катастрофи та організувати допомогу, яка була б потрібна пошкодженому населенню.

Функцією групи при СКВУ буде організація і координація та збирання всіх документів від подібних груп по країнах поселення чи центрах та ділитися взаїмно такими інформаціями з ними. Додатковою функцією повинна бути організація фінансової бази для діяльности такого дослідно-інформативного центру.

Світова Рада Суспільної Служби СКВУ прохає наше громадянство у світі зголошуватися до співпраці, допомагати морально і фінансово, щоб про цю справу найстрашнішої нуклеарної катастрофи світу в Україні, спричиненої недбальством СССР і його технологією, не забув світ, бо її наслідки переслідуватимуть нас і світ довгі-довгі десятиліття чи навіть століття.

Адреса: „Чорнобиль" World Congress of Free Ukrainians; 2118A Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada M6S 1M8.

Світова Рада Суспільної Служби СКВУ.

До закінчення..

Закінчення зі стор. 2.

в) Третя група утворена від прізвищ: Наприклад: Хрін — Хроновйонт, — (Chronowiant), Глухий — Глушеньонт (Gluszeniat).

Франко дуже докладно подає число архіву кожного прізища і місцевости, в яких прізвища повторюються так само, як у варіянтах, вказуючи повіт і село. Перша група прізвищ (родовий — Кривого) домінує над долішнім і середнім Сяном і в трикутнику між Бугом і Сяном; друга група нараховує 20-30 відсотків на просторі західньої Бойківщини і Лемківщини від Турки до Сянока; і третю можна знайти в Дрогобиччині, Стрийщині та в Ліську. Коли ж взяти до уваги всі ті штучно накинуті польонізовані прізвища, то вони розкинені на просторі галицького підгір'я від Черемоша до Сяну.

Підсумовуючи свою студію, Франко зазначує, що в реєстрі злочинців, тобто людей „відірваних від свого гнізда", ізгоїв давнього дворища, яким не вдалося заснувати своє господарство і вони попадали у реєстри „злочинців", а найбільше їх в актах у справі розрухів у 1648 році.

Правильна реєстрація людности і закріплення прізвищ почалося аж в 1772 році, коли Галичина стала провінцією Австрії; у кожній місцевості заведено метрикальні книги, в яких записувано дату народження, хрищення, прізвища кумів і тоді кожний міг подавати своє родове прізвище.

Іван Франко заохочує майбутніх українських мовознавців досліджувати українську антропоніміку; він пише: „А тим часом матеріял для будучого робітника вже тепер назбирався величезний. Починаючи необмежене поле сучасного живого покоління, ми маємо в опублікованих історичних архівах багатий матеріял, по якому можемо слідити еволюцію прізвищ, їх розвій і чергування". А тепер за їхньою асиміляцією у країнах розсіяння і російщенням в Україні, яку то тему підняв драматург Микола М. Куліш у своїх неперевершеній п'єсі „Мина Мазайло" ще перед розправою з українськими письменниками в 1929 році.

Про русифікацію тут говорити не буду, про це сказали вже виразно українські письменники на червневому з'їзді письменників України, а про способи російщення писала обширно українська преса в вільному світі.

Але про асиміляцію, дозволю собі дещо сказати, бо мовчати годі, коли українці масово і добровільно зміняють свої прадідівські прізвища, а мовознавці не звертають найменшої уваги на Франкове прохання оберігати наші прадавні антропоніми. Без сліду пропали втікачі Мазепи, живучи на Алясці ще в XУІІ столітті, але вони залишили свої назви осель, що їх збудували: Полтаву, Кодак і інші дороги їм назви та ще й Гусля, співаючи думи про минуле. (Гляди: „Альманах УНС", 1986, або „Назвознавчі праці" авторки цієї статті).

Пишемо часто про мову. І це добре, щоб вона якнайдовше дзвеніла на американському континенті, але не пишемо про прізвища, не кричимо, що це самовбивство. Зміна прізвища — це кінець роду.

А може онук тієї людини буде визначним провідником Америки і де шукатиме він свого кореня? Тому справа прізвищ є важливою для кожної родини зокрема, і для всієї української громади. Сумно і неприємно, коли читати, що Кармазинюк став Карман, бо торгує автами, а Лісний перетворився у Лісен (щоб слухати). Про це навіть не хочуть говорити, бо соромляться! Ми, тут у вільній країні практикуємо і толеруємо добровільний антропонім або вбивство, уподібнюючи прізвище до фонетично подібного англійського слова.

Нещодавно О—КА уболівала над зміною дівочих імен, але ім'я це лише одне лучиво родового ланцюга, який живе віками і творить історію свого народу. Над іменами українських дівчат і прізвищами плакав незнаний поет в Україні давніше, ще в 1960 роках, пишучи:

Хай Оксана Ксенією стане.
А Петренко хай буде
Петровим...
Не гайнуйте ж часу
громадяни.
Збувайте свій рід і мову.

Плакала і я в 1970 роках, парафразуючи незнаного оборонця (може М. Редька) прізвищ і гарних дівочих імен:

Хай Оксана Сузеною стане.
А Григоренко хай буде
Грегорік!
Не марнуйте часу
емігранти.
Убивайте свій рід і мову.

Ридають на самоті наші матері, коли їхні сини відрікаються своїх прізвищ, мовчки плачуть батьки і я плачу, коли почую чи побачу скалічене наше прізвище, бо:

Людина живе лише
покоління.
Століттями живе її рід!
Прошу: не руйнуймо
названня.
Яке шанував наш прадід.

Магічна...

Закінчення зі стор. 2

на доповідь д-ра Старосольського? — Треба піти — відповідаю.

— А я й не знав, що він маляр і мистецтвознавець.

— Та я знаю, що він маляр-аматор, а про нього як мистецтвознавця — не чув.

— Таже має доповідь в НТШ про малярство.

— Як, хто вам казав?

— Таж у „Свободі" в оголошенні виразно написане, що говоритиме про львівську „палестру"!"

— То ви помиляєтеся, ви не так зрозуміли. Як би було оголошено, що доповідь буде про „палету", то ви мали б рацію. Палета, це дощечка, на якій маляр розводить, мішає фарби. „Палестра", це назва адвокатської палати в передвоєнній Польщі.

— Диви, диви! — цмокнув мій співрозмовник і ми розсталися. А тут знову зустрічаю знайомого. Напочатку відбулася ця сама стандартна, банальна розмова, що й попереду, а тоді зустрічний питає:

— Йдете на доповідь д-ра Старосольського? Мусить бути цікава, я й не знав, що він такий спортовець! Знаю, що їздить на лещатах, але, щоб міг аж доповідь на тему спорту сказати, цього я не знав!

— Він — кажу — їздить на лижах, але це не має нічого спільного з доповіддю.

— Таже буде говорити про палестру — впирається мій співрозмовник. — Як я був малим хлопцем, то в нас палестра була в русі. Ми грали „палянта" й підбивали м'ячика палестрою. А кічки! Як Только вдарив палестрою кілок — „кічку" то вона коловим рухом з фуркотом летіла по параболі високо-високо й падала геть аж на „200" чи „300" — відмірену кроками віддаль. як противник злапав кічку руками рахувалося 50 пунктів, а як спіймав у зуби, то 100 і противна сторона була „скута", тобто мусіла передати палестру і помінятися ролями з переможцями. Пам'ятаю, як Сесьо, спеціяліст лапати кічку в зуби раз розігнався і вже вілкрив жадібно рота, але зле попав, кічка вихопилася йому з уст і впала на землю, але не сама, а з кількома Сясиними вибитими зубами. То було сміха! .

— Приятелю — кажу — але ж д-р Старосольський буде говорити про адвокатуру, а не про палицю — „палестру", якою підбивали ми в школі м'ячики „палянта", чи кілок-„кічку".

— Дивіть, дивіть, що то діється в цій Америці! — зідхнув мій співрозмовник і розчарований відійшов.

На доповіді я не бачив ні його, ні попередника, що покрутив „палестру" з палетою"...

Дмитро Волбар

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого
БРАТА, ШВАҐРА Й ВУЙКА

бл. п.

Мирона М. Примака

будуть відправлені
дня 2-го січня 1987 р., о год. 8-ій ранку
СЛУЖБИ БОЖІ
В ЦЕРКВАХ:
Пр. Родини, Вашінґтон, Д. К.;
катедрі св. Миколая, Чикаґо, Ілл.;
св. Константина, Міннеаполіс, Мінн., о год. 7:30

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
ОЛЬГА І БОГДАН ҐАМОТА з Родиною

У ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
Найдорожчого БРАТА

бл. п. інж.

Ярослава Когутяка

яка припадає 21-го грудня 1986 р.
будуть відправлені
СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДАМИ
у соборі св. Софії в Римі;
в Українській Церкві в Люрді;
у церкві св. Ів. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

У світлу пам'ять Незабутніх Братів Ярослава та Нестора складаю пожертви на

Гарвардський Проект 1000-ліття Хрищення України	$1.000
Українську Церкву в Люрді	1.000
Постійний Фонд Української Енциклопедії	1.000

У глибокому смутку —
сестра — МАРІЯ КОГУТЯК-ГЛАДКА
з мужем інж. ОРЕСТОМ

„ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА СВІЖУ МОГИЛУ"
В пам'ять

Катрусі Зарицької-Сороки

колишньої учениці гімназії Сестер Василіянок у Львові, одної з найвидатніших постатей організованого українського націоналістичного і визвольного руху, в'язня польських і совєтських тюрем і концтаборів,
Її товаришки склали 1,355.00 долярів
на фонд діяльности організації
„АМЕРИКАНЦІ В ОБОРОНІ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ В УКРАЇНІ".

Список жертводавців:

по 100.00 дол. — Бережницька Стефанія, Лятишевська Анна, Медуха Ірина;
по 50.00 дол. — Ґорчинська Іванна, Дзядів Ольга, Конюх Дарія, Логаза Марія;
по 30.00 дол. — Боба Ольга, Кебако Мирослава, Прокоп Любов;
по 25.00 дол. — Дицьо Марія, Жарська Дарія, Ігнат Лідія, Котик Володимира, Стець Марія, Филипович Ольга, Филипович Осипа, Харина Марія, Чапельська Євгенія;
по 20.00 дол. — Баранецька Христина, Богачевська Тетяна, Ґоґоша Анна, Кушнір Ірина, Мосійчук Зиновія, Рожанковська Іванна, Фільварків Оксана, Чума Ірена, Шекерик Анна;
по 15.00 дол. — Білик Любов, Коссовська Ірина, Криштальська Софія, Левицька Ярослава;
по 10.00 дол. — Бернадин Стефанія, Бігун Надія, Гординська Тамара, Данєц Віра, Єфремов Галина, Каранович Дарія, Качанівська Ірина, Кваснюк Дарія, Кобринська Анна, Коленська Любов, Ломницька Дарія, Ляшевич Лідія, Микита Дарія, Мирошниченко Мирослава, Муссаковська Ольга, Олесницька Софія, Рак Оксана, Рівес Богданна, Савойка Любов, Сидір Марта, Смаль Ольга, Смик Володимира, Соколишин Софія, Тиха Анна, Чайківська Ірина, Щуровська Стефанія, Яремчишин Наталія;
по 5.00 дол. — Бачинська Марія, Дяченко Лідія, Козак Ірина, Куліш Ярослава, Ліщинська Мирослава, Рак Дора.

Товаришки з Канади склали свої пожертви в сумі 1,200.00 кан. долярів на Комісію прав людини при СКВУ.

За Діловий Комітет:
Стефанія Бернадин, голова — Люба Прокоп, секретар

НАЧАЛЬНИК КАНЦЕЛЯРІЇ Білого Дому Доналд Ріган вперше зізнавав у сенатській Комісії в справах розвідки про секретну доставу зброї Іранові і секретне фінансування повстанців Нікараґуа. Д. Ріган пройшов у приміщення, де засідала комісія, у супроводі охорони, зовсім не реаґуючи на репортерів, що зібралися. Після переслухань голова комісії сен. Дейв Дюренберґер сказав репортерам, що він переконаний, що Президент Роналд Реґен не знав про передавання грошей повстанцям в Нікараґуа.

Нова композиція Л. Мельника

В неділю, 9-го листопада відбулася прем'єра нового твору канадського композитора Любомира Мельника, що називається „Портрет Петлюри в день його загибелі". Прем'єра твору була в часі авторського концерту піяніста композитора Любомира Мельника у Великій Залі Гартгавзу, престижевій концертній залі Торонтонського університету.

Л. Мельник народився після Другої світової війни в Німеччині в українській родині. Родина згодом переїхала до Канади. Загальну і музичну освіту здобув Любомир у Вінніпеґу, а відтак продовжував у Торонто та Кінґстоні. Мельник закінчив музику та філософію. Як композитор він має свій власний ориґінальний стиль яким ніхто інший не компонує; його музика—це так зв. „контінюос мюзік"—або безперервна музика, яку він почав творити в Парижі в 70-их роках. Це наче постійно змінні арпеджа на піяно, які він виконує своєю власною особливою технікою. Грайливість змінних арпедж творить мелодію, або мелодію грає інший інструмент, або голос співає на тлі піяно.

Л. Мельник має вже коло 90 творів для піяно, піяно і інструменту, піяно і голосу та для камерних груп з піяно. На піяно завжди грає сам Любомир. Він виступав з концертами та по радіо в Данії, Швеції, Норвегії, Бельгії, Західній Німеччині та інших країнах. В 1983 році Любомир був єдиним канадським композитором, якого запросили виступити на міжнародному фестивалі сучасної музики в Арґусі, в Данії. Концерт 9-го листопада зорганізував музичний комітет Гартгавзу та Український Студентський Клюб при Торонтонському університеті.

Настроєва атмосфера залі, заповненої слухачами, привітала композитора Мельника. Програма почалася двома творами для піяно (сольо)—„Прощання" та „Острови". „Острови"—це музика, написана для танцювальної групи в Стокгольмі, де композитор перебуває на зміну з Канадою. Обидва твори цікаві, головно другий своїми контрастами динаміки та настроїв. Любомир їх виконав цілою своєю душею.

Наступний твір був для двох фортепіянів. Тому що ніхто ще не грає тепер технікою Мельника, яка різниться фізично від традиційно-фортепіянової, Любомир сам накрутив гру на одному піяно на тасьму, і на концерті ми почули гру на двох піяно, виконані композитором. Твір цікавий, Любомир вживає нові музичні ефекти.

По перерві ми почули прем'єру твору „Портрет Петлюри в день його загибелі". Твір написаний для двох фортепіянів і двох віоль. Так як і в попередньому творі, гра на одній віолі і на одному піяно були накручені на тасьмі. На віолі обидва рази грав Даґлес Пері, він і замовив цю композицію, а фінансувала її Канадська Мистецька Рада. Твір є доволі довгий. Початкова мелодія віолі—це наша народна пісня. Кінцева—популярна пісня—молитва за Україну.

Любомир Мельник у програмці вияснює, що зовсім випадково він побачив фотографію Симона Петлюри, зроблену коротко перед смертю героя. Вираз лиця Петлюри став надхненням композиторові. Цитую слова Любомира: „...Обличчя чисте, молодече, однак, з безмежним сумом у очах, з виразом людини, яка бачила, як його найдорожчих нищили сотворіння з пекла. Симон Петлюра—головний Отаман Армії та фльоти, Голова Директорії, Президент Української Народної Республіки—загинув з рук большевицького аґента в Парижі 1926 року..."

Під час концерту відчувався повний зв'язок виконавців з музикою і повторювані арпеджа на піяно просто гіпнотизували слухачів. Композитор вияснив, що новий твір—це наче медитація-роздумування над людиною, його життям, працею та подіями, які хоч знищили його тіло, але дух і ідею знищити не змогли.

У своїй творчості Любомир Мельник хоче пригадувати слухачам музикою про прекрасні речі, які світ знищив. Він уважає, що краса і правда мусять іти завжди разом. Як щось не є правдиве, то воно є нещире, є тільки театральним жестом. Тому, він каже, у своїй музиці він старається відчувати красу та щастя, які він передає українському слухачеві, які він передає Україні.

Нову композицію Мельника будуть передавати радіові висильні по цілій Канаді. Концерт в Гартгавзі був з нагоди святкувань Інтернаціонального Року канадської музики.

Авторський вечір композитора Любомира Мельника був дуже приємний, а зустріч по концерті і розмови з композитором цікаво вияснювали його творчість.

Оксана Бризгун-Соколик

Найновіші біженці в Мюнхені

Перед будинком УВУ студенти — біженці з проф. П. Госм і учителем англійської мови Юрком Романцем.

Голосуємо. Вибір управи Ради біженців на 1986 рік.

Ню Йорк (П. Ґ.) — В Мюнхені, Західня Німеччина, перебуває сьогодні біля 100 осіб з найновішої української еміґрації з Польщі, як інформує Рада втікачів. Вони є зорганізовані при допомозі курсів, які постійно спонзорує для них в Українському Вільному Університеті Фундація УВУ.

Понад 20 осіб із згаданого числа вирішили залишитися в Німеччині на студіях, різних роботах, в тому і професійних. Частина із них одержала азиль, інші — в різній стадії полагодження справи азилю.

За станом на 15 жовтня ц.р. 54 особи із новоприбулих роблять заходи на дальшу еміґрацію за океан. Між ними є 23 жінки. Із числа 54 цього року прибуло 36 осіб, 17 осіб прибуло минулого року і одна раніше. Цього року кілька десяток осіб виїхало за океан, переважно до Канади. В стадії оформлення або на візу чекають до Канади 10 осіб, 5 до ЗСА. На 54 особи 39 зовсім не мають спонзорів. В тому 33 до Канади, 5 до ЗСА, і одна до Австралії. В останніх тижнях прибуло коло 20 нових втікачів, вони є в стадії оформлення і не входять в нашу статистику.

Фундація УВУ сподіється, що українська спільнота, як і раніше, прийде їм з належною допомогою і спонзорством.

Канада, ЗСА і біженці.

Більшість біженців їде до Канади. Наприклад, із 36 осіб, які прибули до осени ц.р. до Мюнхену, тільки троє хочуть еміґрувати до ЗСА, всі інші до Канади.

Канадський уряд з великою увагою і практичною допомогою ставиться до нових еміґрантів. Кожний новий еміґрант після прибуття до Канади при допомозі Канадської Української Іміґраційної Служби (КУІС) одержує повну піврічну стипендію для вивчення англійської мови. Стипендія включає оплату за школу, різні обезпечення та 105 дол. тижнево на руки на життя. Цього вистачає, щоб скромно прожити, студіюючи півроку.

КУІС полагоджує всі правні справи новоприбулих. Їх бюра стали своєрідною централею і прибіжищем для новоприбулих в усіх щоденних турботах на новому місці поселення. Понад 90 відсотків нових іміґрантів до Канади задержується в Торонто. Це ускладнює працю, а головно вичерпує коло спонзорів. КУІС часто спонзорує еміґрантів. Вони мусять виказатися при тому перед урядом банковим конто у сумі 2.000 дол. на кожну спонзоровану особу. КУІС займається допомогою і спонзорством втікачів з різних країн. В листопаді ц.р. вперше спровадили до Канади після довгих клопітливих заходів п'ятьох червоноармійців, які перейшли на сторону афґаністанських повстанців.

Коли б КУІС мав на своєму конто відповідну суму грошей, можна буде легко розв'язати справу спонзорства нових біженців в Мюнхені.

Із наведених даних бачимо, що майже вся складність і тягар нових втікачів з Польщі та інших країн припадає на Канаду. Добродійні та допомогові інституції в ЗСА мало допомагають в тій справі. Якщо невигідна є пряма допомога у спонзорстві КУІС, тоді ще багато допомоги можна нести таки в Німеччині. Наприклад у цілоденному садочку і школі при Українському інтернаті перебуває і навчається 8 дітей нових еміґрантів. Батьки і інтернат мають великі труднощі фінансового порядку. Спонзорування поодиноких школярів було б дуже побажане. До Мюнхену щорічно продовжують прибувати між 50 а 60 нових еміґрантів. Перший тиждень на волі в часі оформлення є дуже тяжкий і голодний. Місцеві українські установи мимо бажань спроможні забезпечити їх тільки нічліґами. Трапляються часто прикрі ситуації, свідком яких був цього літа представник ЗУАДК з Філядельфії. Він робив певні заходи і обіцяв в майбутньому через централю прийти з практичною розв'язкою.

Цю справу можна легко розв'язати, приділивши для кожного втікача, без огляду на стан чи вік, по 100 дол. на перший тиждень на новому місці. Це річно виносило б між 5.000 і 6.000 тисячами долярів.

Фундація УВУ при допомозі спеціяльного едукаційного фонду постійно фінансує курси для втікачів, курси українознавства і англійської мови. Курси англійської мови — початковий і вищий рівень — відбуваються на протязі чотирьох семестрів в році. Крім того, Фундація спонзорує спільний Свят-Вечер для біженців.

Більшість біженців — це молоді і самітні люди. Люди студентського віку які прибули вже цього року. Це перші для них Різдвяні свята, далеко від родини і напередодні мандрівки у невідоме. Пригадую, як колись, будучи без батьків на еміґрації у їх віці, тисячі нас переходило подібні ситуації. Спільні свята зокрема Свят-Вечер, які для нас, молодих в таборах ДП, робила старша українська громада, залишилися гарним спомином навіки. Скільки нас молодих тоді зрозуміли всю містерію Різдва, родини. Багато з нас віднайшло себе. Знайшли друзів, подруг на ціле життя. Тому такої нагоди, як перший Свят-Вечір, для нових молодих наших біженців на чужині не можна нам пропустити.

Віримо, що українська спільнота своїми щедрими пожертвами на цю ціль, чи на Едукаційний фонд, допоможе фундації цей великий празник для біженців успішно провести в життя, а зокрема віримо, що всі ті, які самі колись були в подібній ситуації, пригадають минуле і щедро відгукнуться на наш заклик.

Пожертви можна посилати на адресу: Special Educational Fund UFU Foundation, 101 Second Ave., New York, N.Y. 10003.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ЯКІВ ШУЛЯКА, член УНС Відд. 379-го ім. св. Юрія в Чикаго, Ілл., помер 11-го жовтня 1986 року на 84-му році життя. Нар. 28-го квітня 1902 року. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Анастазію, сина Федора, невістку Надю, внучку Роз, дочку Анну і зятя Александра Німченка. Похорон відбувся 13-го жовтня 1986 року на цвинтарі св. Андрія в Блюмінгдейл, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Семків, секр.

МИКОЛА СТЕФАНЯК, член УНС Відд. 292-го ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш., помер 6-го листопада 1986 року на 66-му році життя. Нар. 1920 року в Україні. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Меланію, сина Гаррі з дружиною Лесею, двоє внуків і сестру в Україні. Похорон відбувся на цвинтарі св. Воскресіння в Клинтоні, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

Стелла Федик, секр.

СЕМЕН ЙОПИК, член УНС Відд. 127-го ім. св. Миколая в Баффало, Н.Й., помер 16-го листопада 1986 року на 61-му році життя. Нар. 2-го лютого 1925 р. в Україні. Членом УНС став 1957 р. Залишив у смутку дружину Евгенію, дочок Ольгу, Марійку і Аллу, сестру Марію в Україні, племінників та племінниць та дальшу родину. Похорон відбувся 20-го листопада 1986 року на цвинтарі св. Матея в Гарденвіллі, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Гаравус, секр.